

Годишен извештај 2008

Сподели доживувања

T Mobile

Содржина

4 Дел 1

Информации за компанијата

- За T-Mobile Македонија
Прв мобилен оператор во Македонија и лидер на телекомуникацискиот пазар во регионот
- За T-Mobile Интернационал
Мултинационален и мултимедијален бренд
- Нова бренд филозофија
- Семејство од 1,3 милиони пријатели
- Мобилизирање на интернетот

10 Дел 2

Изјави и менаџерски тим

- За нас и нашиот тим
- Менаџерскиот тим на T-Mobile

14 Дел 3

Со кого и за кого работиме

- Корисници,
- Вработени,
- Општество
- Услуги

18 Дел 4

Мрежа и технологија

- Надградување на мрежата и врвни технологии

24 Дел 5

Финансиски извештај

За T-Mobile Македонија

Прв мобилен оператор во Македонија и лидер на телекомуникацискиот пазар во регионот

T-Mobile Македонија е лидер на телекомуникацискиот пазар со најдобар квалитет на мрежата, компанија која нуди иновативни услуги, едноставни за употреба, секогаш насочена кон корисникот.

T-Mobile е прв мобилен оператор во Македонија, основан во септември 1996 година, под името МобиМак. Од 2001 година наваму, компанијата функционира како независна подружница на Македонски Телекомуникации. На 1 септември 2006 година, се случи ребрендирањето на МобиМак во T-Mobile по подготовка од неколку месеци. Компанијата се ребрендираше во T-Mobile Македонија и стана дел од меѓународното T-Mobile семејство.

T-Mobile Македонија е позната во ТМ Интернационал како T-Mobile земја со најдобар квалитет на мрежа, која важи за најдобра во регионот и која постојано ја унапредуваме со цел да обезбедиме најквалитетни и лесно достапни услуги. Мрежно покриваме 99,9 проценти од населението и 98,5 проценти од територијата на Република Македонија.

Наша заложба е да обезбедиме вистинска слобода на движење. Корисниците на T-Mobile можат слободно да комуницираат каде и да

се во светот, користејќи роаминг во повеќе од 90 држави во светот преку 200 мобилни оператори.

Како успешна компанија, се чувствуваме одговорни кон општеството и инвестираме во Македонија. Преку Фондацијата T-Mobile за Македонија, спроведуваме хуманитарни активности. Се грижиме за околината преку еколошки активности чијашто главна цел е да ја чуваме Македонија чиста и безбедна.

За T-Mobile Интернационал

Мултинационален и мултимедијален бренд

T-Mobile Интернационал е еден од најголемите глобални мобилни оператори, кој на своите корисници им ги нуди најновите технологии и модерни мултимедијални решенија.

Од своето формирање во декември 1999, T-Mobile Интернационал, подружница и во целосна сопственост на Дојче Телеком, се утврди како еден од водечките глобални оператори.

Развојот на новите технологии и понудата на услуги со фокус врз корисникот, ѝ овозможува на Групацијата T-Mobile да ја подобрува својата положба со секоја наредна година. Компанијата работи во Европа и во Соединетите Американски Држави и во моментов има околу 128 милиони корисници (12/2008) – бројка која постојано расте. T-Mobile Интернационал е првиот и единствениот оператор кој досега вовел единствена трансатлантска мрежа, заснована на најуспешниот дигитален стандард за мобилни комуникации - GSM (Global System for Mobile Communications – Глобален систем за мобилни комуникации). Компаниите од Групацијата T-Mobile беа меѓу првите мобилни оператори кои користеа технологии од новата генерација, како што се GPRS, UMTS (3G) и WLAN.

Меѓународната мобилна комуникација стана главен двигател на развојот на Дојче Телеком групацијата. Компанијата го зголеми своето присуство во Југоисточна Европа во 2008 година со својот удел во грчката компанија OTE. Овој последен ангажман го дополнува главниот меѓународен интерес на Групацијата, која е мнозински акционер и има ограноци во САД, Обединетото Кралство,

Австрија, Холандија, Чешка Република, Полска, Унгарија, Хрватска, Словачка, како и филијалите во Македонија и Црна Гора.

Како дел од стратегијата на Групацијата – „Насочување, подобрување и пораст“, T-Mobile Интернационал си постави цел за понатамошен развој на глобалниот сектор на мобилни комуникации.

Сподели доживување

Во 2008 година T-Mobile и Deutsche Telekom воспоставија нова единствена бренд филозофија. “Сподели доживување” стана новиот корпоративен слоган на интернационалното мобилно семејство.

Суштината на ова бренд ветување лежи во идеата дека животот е составен од прекрасни моменти вредни за споделување. За таа цел услугите и производите на T-Mobile ги создаваме и промовираме врз основа на три главни вредности, според кои го изградивме нашиот бренд: сигурност, едноставност, инспирација. Држејќи се до тие корпоративни вредности, овозможивме на корисниците споделување на единствените моменти во секое време и насекаде.

Новото бренд мото стана дел од новите промотивни кампањи на T-Mobile Македонија која како дел од интернационалното семејство успешно ги имплементираше интернационалните бренд платформи.

Семејство од 1,3 милиони пријатели

Најголемото мобилно семејство во Македонија во 2008 година значително се прошири и достигна бројка од 1,3 милиони пријатели. Да, нашите корисници се и наши пријатели. Со фактот што во 2008 година, останавме лидер во иновациите на пазарот, иако тој станува се поконкурентен, ја заслуживме довербата што ни ја укажуваат нашите партнери и пред сè корисниците.

Мобилизирање на интернет

Во 2008 година T-Mobile понуди услуги што ги однесоа корисниците во една нова ера на комуникации – конвергиран интернет и мобилни услуги. Во склад со визијата на компанијата „Connected life and work“, еден од главните корпоративни активности на T-Mobile е „мобилизрањето на интернетот“.

Станавме пионери во користењето на интернет преку мобилните телефони, со web'n'walk. Со воведувањето на 3G технологијата, T-Mobile овозможи супер брза интернет комуникација, а воедно и го збогати своето портфолио со нови интернет пакети и услуги коишто го направија многу поедноставен животот на корисниците.

Трендот кон користење на мобилни податоци се забрзува. T-Mobile го оформува овој тренд, помогнат од мешавина на инфраструктура со високи перформанси, атрактивни цени и иновативни модели како што се iPhone 3G и 3GS.

Во годините што следуваат посветени сме да останеме најценетата услужна компанија, и се разбира со тоа заслужено да останеме и најголемото мобилно семејство во Македонија. Затоа што семејството е тоа што ни е најважно.

За нас и нашиот тим

Мајкл Лоренс, Главен извршен директор

Дами и господа,

2008 беше година во која го промовиравме корпоративниот бренд „Т“ и ја претставивме пред своите корисници најновата глобална бренд платформа – „Сподели доживувања“.

T-Mobile Македонија - и во изминатата 2008 година остана убедлив лидер на домашниот пазар на мобилна телефонија, и тоа со 59,4 проценти пазарен дел, и покрај тоа што конкуренцијата беше зголемена како никогаш досега, вклучувајќи ја и новата сопственичка гарнитура на една од конкурентните компании (OTE/Cosmofon), која беше купена од страна на Deutsche Telekom.

Овие услови носат нови предизвици за T-Mobile, но и нè прават посилни.

Доказ за цврстото работење во изминатата година е и приходот од акциите на пазарот, кој достигна значително високо ниво од 69 проценти. Нашите напори неизбежно водеа кон зголемување на приходите и EBITDA за 2008 година.

Решени сме да го продолжиме овој успешен развој и во иднина следејќи ја единствената стратегија која води кон успех: задоволство на нашите корисници, иновативни услуги и конкурентни цени. останеме најценетата услужна компанија, и се разбира со тоа заслужено да останеме и најголемото мобилно семејство во Македонија. Затоа што семејството е тоа што ни е најважно.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Michael Lorenz', positioned below the main text.

Жарко Луковски, Главен оперативен директор

Дами и господа,

2008 година беше година во која продолживме да се стремиме кон целосно задоволство на нашите корисници, со тоа што им понудивме технолошки иновативни услуги, но и нови тарифи и атрактивни цени. Тоа што го започнавме во 2007 - интегрирање на интернет со мобилната технологија, го усовршивме во 2008, а ќе го продолжиме и во следните години.. Понудата за преносни уреди се прошири со нови преносни комјутери и USB модем, кои се овозможени со новите и подобрени web'n'walk пакети. Со тоа значително се подигна квалитетот и брзината на мобилниот интернет.

Воведовме нови тарифи и промоции, ја проширивме понудата на мобилни телефони, соодветни за секој сегмент од пазарот што резултираше со раст на пропејд корисничката база од 9%, додека постпејд корисничката база забележа пораст за дури 28%.

T-Mobile Македонија е компанијата со најголем индекс на задоволство и лојалност на пазарот, далеку надминувајќи ги конкурентите.

Довербата на над 1 300 000 корисници, ја потврдува нашата лидерска позиција и не обврзува да продолжиме со нашата мисија - да станеме најценетата услужна компанија.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Žarko Lukovski', written in a cursive style.

Менаџерскиот тим на T-Mobile

Душко Кантарчиев - СИТО
Главен директор за ИТ

Жарко Луковски, СОО
Главен оперативен директор

Ефтим Бетински - СТО
Главен директор за технички операции

Мајкл Лоренс - CEO
Главен извршен директор

Габор Алтман - СМСО
Главен директор за маркетинг и продажба

Мајкл Лоренс, Главен извршен директор

Мајкл Лоренс е Главен извршен директор на T-Mobile Македонија. Тој работи за T-Mobile веќе 11 години. Го воспостави заедничкиот потфат во мобилната телефонија со Кина Уникон во 4 главни региони на Кина во 1998/99 година. Го воспостави и UMTS конзорциумот во Франција, па го контролираше мобилниот оператор PTC во Полска. Од 2004 е на челната позиција во T-Mobile Македонија. Под негово водство, T-Mobile Македонија има поголем удел во приходите и генерира високи EBITDA маргни. Д-р Мајкл Лоренс дипломирал инженерство на Рајнско-вествалскиот Технички Универзитет (RWTH) во Ахен. Подоцна работел како консултант за спојувања и преземања во Дојче Банк.

Дејан Крстевски - CFO
Главен директор за финансии

Жарко Луковски, Главен оперативен директор

Жарко Луковски е Главен оперативен директор на T-Mobile од септември, 2007 година. Член е на Одборот на директори на Македонски Телеком АД - Скопје од ноември 2006 година, а Претседател на Одборот од декември истата година. Луковски има големо искуство на полето на компјутерски науки и телекомуникациската интеграција. Неговото искуство опфаќа и работа како на шведскиот, така и на македонскиот пазар. Тој имаше активна улога во проектот за електронски потпис на Министерството за финансии. Подолг период, Луковски работел и соработувал со различни светски брендови како Fujitsu, Siemens, Microsoft, Philips, Compaq, Xerox, Hewlett Packard, Motorola, Ericsson, при што стекнал широко меѓународно искуство.

Дејан Крстевски, Главен директор за финансии

Дејан Крстевски работи за T-Mobile Македонија веќе 7 години, а од 2005 е Главен директор за финансии. Претходно работел во Македонски Телеком 4 години како Раководител за финансии, во Секторот за стратегии. Во T-Mobile ја формираше Областа за финансии и секторите Финансиски односи со корисниците, Централизирани набавки, Деловно планирање и контрола и Сметководство и финансова оператива. Под негово водство, T-Mobile Македонија обезбедува висок раст на приходите, профитабилност во работењето и инвестиции во технологијата. Дејан Крстевски е машински инженер, дипломиран економист, магистер по деловна администрација, а во моментот е докторант на Економскиот факултет во Прилеп.

Ефтим Бетински, Главен директор за технички операции

Ефтим Бетински е главен директор за технички операции на T-Mobile. Почнувајќи како инженер за операции и одржување во 1991, неговата кариера се развиваше до позиција на главен директор за технички операции во 2001 година. Неговите главни достигнувања се: 2G/GPRS/EDGE 596 BTS (4115 трансивери) на 441 локации, 3 MSC и 6 BSC на 3 локации со целиот сектор за операции и одржување, развивање на сектор за инвестиции и планирање, сектор за радио мрежи, сектор за основна мрежа, сектор за развој и стратегија, развој на при пејд системот до 1 милион корисници (900 илјади во 2007 година). Бетински е инженер за електроника и телекомуникација, едуциран и дипломиран на Московскиот Универзитет за Телекомуникации во 1990 година.

Душко Кантарџиев, Главен директор за ИТ

Душко Кантарџиев е главен директор за ИТ во T-Mobile Македонија. Неговата кариера се протега низ 15 години на различни положби во Македонски Телеком и T-Mobile. Тој ги воспостави првите меѓународни врски и сметководство на телефонскиот сообраќај по распадот на југословенската ПТТ служба во 1991 година. Во период од две години, беше технички директор на компанија за електронски безбедносни системи за големи компании и војската. Во 1996 година, беше член на тимот основачи на првата мобилна мрежа во земјата – МобиМак, одговорен за наплата и кориснички услуги. Од 2001 година е на положба на Главен директор за ИТ во T-Mobile, водејќи ја најкомплексната ИТ средина во земјата. Душко Кантарџиев е дипломиран електротехнички инженер, отсек Електроника и телекомуникации, при Универзитетот „Кирил и Методиј“, Електротехнички Факултет, во Скопје.

Габор Алтман, Главен директор за маркетинг и продажба

Габор Алтман е Главен директор за маркетинг и продажба на T-Mobile од август 2008 година. Тој е доктор на науки од сферата на модерната компјутерска технологија, со MBA диплома од интернационален менаџмент стекната на Case Western Reserve University во Кливленд, САД. Неговиот професионален раст започнува во Институтот за телекомуникации во Будимпешта, па преку Chrack Telecom од Австрија, C.E.R.M.P. (Centre Europeene de la Ressource de Mode Protege) во Франција, Ericsson во Будимпешта, Македонски Телеком, Magyar Telekom како заменик директор за бизнис, стратегија и маркетинг во T-Systems и пред неколку месеци, по вторпат за да го донесе во Скопје, на сегашната функција. Неговото големо искуство во сферата на маркетингот и на продажбата претставува и негов предизвик во зголемувањето на пазарниот удел на T-Mobile, но, пред сè зголемувањето на задоволството на постојните корисници.

Корисници

Задоволството на нашите корисници е нашата основна задача

За нас, потребите на корисниците се секогаш на прво место. Важен ни е секој корисник поединечно и затоа се грижиме нашите услуги да бидат соодветни на побарувањата на различни видови корисници. Поради тоа, изготвивме персонализирани услуги за припејд, постпејд и за деловните корисници.

Задоволството на нашите корисници е нашата основна задача. Располагаме со сопствен контакт центар кој е отворен за сите кориснички прашања 24 часа неделно, секој ден од годината. Во 2008 година нашиот контакт центар беше трансформиран со цел да стане уште подостапен за сите наши корисници. Оваа

година успеавме да одговориме на повеќе од 16 000 000 повици преку различни канали: ИВР, телефон, е – пошта. За олеснување на меѓусебната комуникација и обезбедување на непречена соработка, нашиот тим е подготвен на одговори на поставените прашања на три јазици: македонски, англиски и албански.

T-Mobile со своите 130 продавници е најголемиот македонски оператор со најрапространета мрежа на овие простори. Нашите референти им стојат на располагање на нашите корисници и се подготвени и професионално обучени да им ги понудат најдобрите услуги во секое време.

Под мотото „Еден тим – една цел“, и оваа година ја прославивме неделата на кориснички услуги. Со тоа, како и во целиот свет, и во Македонија го одбележавме професионализмот во областа на корисничките услуги. На тој начин уште еднаш го потврдивме и го нагласивме огромното значење на добриот и компетентен кадар, тимската атмосфера и добрата меѓусебна соработка. Благодарение на сево ова, денес T-Mobile е водечка компанија во областа на корисничките услуги.

Вработени

Успешен, компетентен и реализиран тим

Добрата внатрешна организација, хармонијата и пријатната работна атмосфера во една компанија се предуслов за големи успеси. Затоа, T-Mobile, подеднакво се грижи, како за своите корисници, така и за своите вработени. За задоволни корисници, потребен е успешен, компетентен и реализиран тим. Ние се грижиме и вложуваме во нашиот работен кадар. Организираме предавања, конференции, курсеви по странски јазици, патувања, спонзорираме студиски програми и разни професионални усовршувања. Нашиот вработени се вистински професионалци, кои секој ден напредуваат и се стекнуваат со нови знаење и искуства.

Земајќи ги в предвид различните карактерни особини на секој вработен, работиме на зголемување на меѓусебната толеранција и разбирање. Секојдневно вложуваме во подобрувањето на внатрешната соработка помеѓу сите сектори на нашата компанија.

Ние знаеме дека успехот на работното место зависи од задоволството на нашите вработени и нивните најблиски. Затоа, и оваа, 2008 година продолживме со организација на разни забави за вработените, пониски цени и посебни пакети, семејни денови, хуманитарни акции итн.

Благодарение на сите овие предности, денес T-Mobile, како дел од големото мобилно семејство на Дојче Телеком е компанија со високи критериуми, ориентирана кон професионален, талентиран и квалитетен работен состав.

Општество

Корпоративна одговорност како традиција

T-Mobile Македонија е компанија која свесно ја прифаќа својата општествена одговорност и вложува во општеството преку спонзорства и хуманитарни активности.

Фондацијата T-Mobile за Македонија е непрофитна организација, основана во 2002 за поддршка и покренување на хуманитарни активности и донации. Со целокупното членство - волонтери од секторите на T-Mobile Македонија, фондацијата се труди да придонесе во различни општествени сегменти, фокусирајќи се на децата, здравството и хуманитарните проекти.

Преку хуманитарните броеви за собирање донации за итни операции и медицински третмани во 2008 година беа собрани 7 милиони денари за 66 лица и 36 организации.

Во 2008 година, Фондацијата организираше традиционален хуманитарен карван за поддршка на социјално загрозени семејства со предмети од домаќинството и новогодишни подароци за децата. Книги и техничка опрема беа донирани и во 4 училишта за децата со посебни потреби.

На иницијатива на фондацијата, сите вработени во T-Mobile собраа средства за реконструкција на дел од собите во Домот за деца без родители „11 Октомври“

Нашата посветеност како корпоративно одговорна компанија ја остваруваме и преку спонзорските активности. Следејќи ја стратегијата за спонзорство на T-Mobile, се

фокусираме на спортот и културниот живот во нашата држава. Во 2008 година склучивме договор за партнерство со Фудбалската федерација, а што се однесува до поддршката во сферата на културата, T-Mobile ги спонзорираше Филмскиот фестивал „Манаки“, Скопскиот Цез фестивал, Македонската Опера и Балет, концертот на Лени Кравиц, Струмичкиот Карневал и др. T-Mobile Македонија уште од своето основање па се до денес е компанија со високо развиена свест за корпоративна одговорност и еден од најголемите иницијатори на хуманитарни активности и спонзорства во Македонија.

Услуги

Најголем индекс на задоволство и лојалност на пазарот

Оваа година успеавме уште повеќе да ја доближиме мобилната телефонија до сите свои корисници. Во услови на зголемена конкуренција постигнавме најголем индекс на задоволство и лојалност на пазарот, надминувајќи ги конкурентите. Ја исполнивме нашата цел да нудиме најдобри и најповолни услуги, адаптирани на локалниот пазар и прилагодени на секој поединечен кориснички сегмент: припејд, постпејд и бизнис.

Во 2008 година, ја добивме лиценцата за 3G технологија и со тоа воведовме современи стандарди во web'n'walk услугите. Им овозможивме на нашите корисници да бидат дел од нова генерација во мобилната комуникација, да сурфаат со неверојатни брзини и во секое време да имаат брз и ефикасен пристап до нивната е-пошта и сите интернет апликации, каде и да се. Со оваа 3G технологија, исто така, вклучивме и нова можност за видео повици меѓу сите корисници.

Во постпејд сегментот го претставивме новиот тарифен модел – Flex. Со создавањето на постпејд тарифа, која отвора можност за разговори по иста цена, во било кој дел од денот, ги задоволвивме сите потреби за слободна комуникација. За сите припејд корисници промовиравме бесплатни SMS пораки, во тарифата Easy SMS. На тој начин забележавме раст на базата на постпејд корисници за 28% и раст на базата припејд корисници за 9%.

Работевме напостојано претставувањето на нови интересни промоции. Воведовме праќање бесплатни SMS пораки и преку веб порталот My T-Mobile, направивме надградба на системот за говорна пошта со нова услуга за повици – Врти слободно, понудивме нови web'n'walk пакети со Acer лаптоп и USB модем со вклучен интернет, нови iPhone 3G телефони итн. итн. Затоа останавме водечка компанија со 59,4% покриеност на корисничкиот пазар и достигнавме значително ниво од дури 69% приходи од акции.

Продолжуваме и понатаму во иста насока, да нудиме уште подостапни и уште поквалитетни услуги во мобилната телефонија.

Надградување на мрежата и врвни технологии

Иновациите и новите услуги се појавуваат со огромна брзина, а со нив комуникациските потреби на корисниците растат, од ден на ден. Затоа, за да ги задоволиме барањата на нашите корисници, мораме да дејствуваме еден чекор пред нивните очекувања. Наша цел е да нудиме најдобри и најмодерни услуги, останувајќи притоа сигурен партнер.

Ова може да се оствари само со најдобрата мрежа и со постојано надградување и зајакнување на мрежниот капацитет. Горди сме на нашата мрежа изградена пред 12 години, во 1996, кога изградивме национална мрежа околу стабилниот мрежен оперативен систем, која денес покрива 99,8% од населението и 96% од територијата на Македонија. Оттогаш, постојано работиме на зајакнување на нашиот мрежен капацитет, подобрување на сигналната покриеност и воведување врвни технологии.

Во 2008 инвестиравме во подобрување на стабилноста на радио мрежата со спроведување на фазата 1 од проектот MSS - мобилен софтверски свич. Овој проект драстично го зголеми капацитетот на нашата главната мрежа. Со него успеавме да направиме премин од застарен „монолитски“ тип на главна мрежа во „хоризонтална“ архитектура, која користи високо квалитетен VoLP (звук преку интернет протокол) и е еден чекор напред кон сите IP преноси. На тој начин добивме подобри капацитети, со подобри решенија.

Инвестиравме и во проекти од информатичката технологија, со што овозможивме нови услуги и сервиси како: преносливост на мобилен број, заедничка малопродажна мрежа со Македонски Телеком, надградба на системот за говорна пошта, со што се овозможи услугата „Бирај слободно“, проширување на IVR (систем за интерактивен гласовен одговор) итн.

Следејќи ги сите новини во мобилната технологија, оваа година учествувавме и на тендерот за 3G технологија во 2008, а лиценцата ни беше доделена во декември 2008. Оваа лиценца беше потребна за да се обезбедат широкопојасни услуги, за сите претплатници на T-Mobile, преку 3G технологијата. Благодарение на овие инвестиции и подобрувања на мрежата, нашите корисници имаат најбрзи можни конекции, супер брзи 3G услуги, како што е интернет сурфање, преземање датотеки, реален мултимедијален стриминг, е-пошта, успешност на повиците од над 99% итн.

Т-Мобиле Македонија АД – Скопје
Финансиски извештаи
За годината која завршува на
31 декември 2008
Со извештај на независниот ревизор

Содржина

Извештај на независниот ревизор

Финансиски извештаи

Биланс на состојба	1
Биланс на успех	2
Извештај за паричните текови	3
Извештај за промените во капиталот и резервите	4
Белешки кон финансиски извештаи	5

ПрајсвотерхаусКуперс РЕВИЗИЈА
ДОО

Ул. „Маршал Тито“ 12,
„Палата Македонија“ IV кат
1000 Скопје
Република Македонија
Телефон +389 (02) 3116 638
+389 (02) 3111 012
+389 (02) 3110 623
Факс +389 (02) 3116 525
www.pwc.com/mk

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Управниот Одбор и Акционерите на Т-Мобиле Македонија АД Скопје

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Т-Мобиле Македонија АД Скопје („Друштвото“), кои што го вклучуваат билансот на состојба заклучно со 31 декември 2008 година, билансот на успех, извештајот за промени во главнината и извештајот за парични текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на менаџментот за финансиските извештаи

Менаџментот е одговорен за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со законските регулативи кои се применуваат во Република Македонија. Оваа одговорност вклучува: обликување, имплементирање и одржување на интерна контрола која што е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка; избирање и примена на соодветни сметководствени политики; како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот, за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, приложените финансиски извештаи, од сите материјални аспекти, даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба на Друштвото заклучно со 31 декември 2008 година, резултатите од работењето, како и паричните текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со законските регулативи кои се применуваат во Република Македонија.

Љубе Ѓорѓиевски
Управител
Љубе Ѓорѓиевски

Скопје
5 март, 2009 година

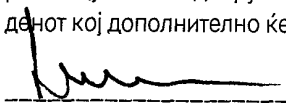
Љубе Ѓорѓиевски
Овластен ревизор
Љубе Ѓорѓиевски

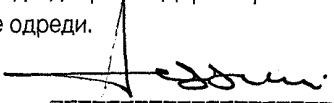
ПрајсвотерхаусКуперс РЕВИЗИЈА Д.О.О. Скопје

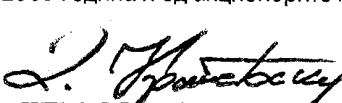
Биланс на состојба

Во илјади денари	Белешка	На 31 декември	
		2008	2007
Средства			
Тековни средства			
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	5	581.744	2.144.893
Депозити во банки	6	3.234.395	305.632
Побарувања од купувачи и останати побарувања	7	1.544.842	2.626.998
Залихи	8	241.267	210.197
Вкупно тековни средства		5.602.248	5.287.720
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	9	1.749.103	1.565.652
Нематеријални средства	10	2.301.011	1.602.185
Останати вложувања		305	305
Вкупно нетековни средства		4.050.419	3.168.142
Вкупно средства		9.652.667	8.455.862
Обврски			
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи и останати обврски	11	1.503.649	667.788
Обврски за данок на добивка		58.266	199.794
Резервирања за други обврски и плаќања	12	431	431
Вкупно тековни обврски		1.562.346	868.013
Нетековни обврски			
Резервирања за други обврски и плаќања	12	385.263	291.360
Вкупно нетековни обврски		385.263	291.360
Вкупно обврски		1.947.609	1.159.373
Капитал			
Акционерски капитал		2.791.453	2.791.453
Законски резерви		558.291	558.291
Задржана добивка		4.355.314	3.946.745
Вкупно капитал	13	7.705.058	7.296.489
Вкупно капитал и обврски		9.652.667	8.455.862

Финансиските извештаи прикажани на страниците од 1 до 36 беа одобрени од страна на Раководството на Т-Мобиле Македонија АД Скопје на 5 март 2009 година и се предмет на разгледување и одобрување од Одборот на Директори на 10 март 2009 година и од акционерите на денот кој дополнително ќе се одреди.

Мајкл Лоренс
Главен Извршен Директор

Жарко Луковски
Главен Оперативен Директор

Дејан Крстевски
Главен Директор за Финансии

Белешките на страните 5 до 36 се составен дел на овие финансиски извештаи.

Биланс на успех

<i>Во илјади денари</i>	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2008	2007
Приходи	14	10.655.942	10.101.370
Останати приходи од дејноста	15	208.275	127.669
Амортизација		(1.203.738)	(1.212.797)
Бруто плати		(348.822)	(323.454)
Останати расходи од работењето	16	<u>(4.553.135)</u>	<u>(4.300.710)</u>
Добивка од работењето		4.758.522	4.392.078
Расходи од финансирање	17	(59)	(45.771)
Приходи од финансирање	18	155.888	227.804
Нето приходи од финансирање		<u>155.829</u>	<u>182.033</u>
Добивка пред одданочување		4.914.351	4.574.111
Данок од добивка	19	<u>(559.037)</u>	<u>(627.366)</u>
Нето добивка за годината		<u><u>4.355.314</u></u>	<u><u>3.946.745</u></u>

Белешките на страните 5 до 36 се составен дел на овие финансиски извештаи.

Извештај за паричните текови

Во илјади денари	За годината завршена на 31 декември		
	Белешка	2008	2007
Оперативни активности			
Нето добивка пред оданочување		4.914.351	4.574.111
Корекции за:			
Амортизација		1.203.738	1.212.797
Исправка на вредноста на залихите до нето продажна вредност	16	(6.854)	20.846
Исправка на вредноста на побарувања од купувачи и други побарувања	16	154.651	102.937
Отпис на залиха	16	10.226	28.342
Резервирања за други обврски и плаќања	16	70.929	183.055
Расходи од камати	17	59	10
Приходи од камати	18	(138.600)	(227.804)
Нето (добивка)/загуба од продажба на недвижности, постројки и опрема		(192)	3.666
Други непарични корекции		22.839	3.195
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		11.009	20.798
Парични средства добиени од работењето пред промената во обртниот капитал		6.242.156	5.921.953
(Зголемување)/намалување на залихите		(34.536)	4.922
Зголемување на побарувањата		(342.968)	(110.795)
Зголемување/(намалување) на обврските		647.637	(105.534)
Зголемување на резервирањата		22.974	102.218
Парични средства добиени од работењето		6.535.263	5.812.764
Платени камати		(59)	(10)
Платен данок од добивка		(700.565)	(604.165)
Паричен тек од оперативни активности		5.834.639	5.208.589
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(704.226)	(790.645)
Набавка на нематеријални средства		(1.204.890)	(705.577)
Вратени заеми од поврзани странки		1.123.000	2.877.000
Приливи по основ на депозити во банки		300.084	410.617
Одливи по основ на депозитите во банки		(3.199.753)	(300.084)
Приливи од продажба на недвижности, постројки и опрема		12.015	3.920
Примени камати		233.736	110.564
Парични текови од инвестициони активности		(3.440.034)	1.605.795
Финансиски активности			
Исплата на дивиденди		(3.946.745)	(6.462.794)
Паричен тек од финансиски активности		(3.946.745)	(6.462.794)
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		(11.009)	(20.798)
Нето (намалување)/зголемување на парични средства и еквиваленти на паричните средства		(1.563.149)	330.792
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 1 јануари		2.144.893	1.814.101
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 31 декември	5	581.744	2.144.893

Белешките на страните 5 до 36 се составен дел на овие финансиски извештаи.

Извештај за промените во капиталот и резервите

<i>Во илјади денари</i>	Белеш- ка	Акционер- ски капитал	Законски резерви	Задржана добивка	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2007		2.791.453	558.291	6.462.794	9.812.538
Нето добивка за годината		-	-	3.946.745	3.946.745
Исплатена дивиденда		-	-	(6.462.794)	(6.462.794)
Состојба на 31 декември 2007	13	2.791.453	558.291	3.946.745	7.296.489
Состојба на 1 јануари 2008		2.791.453	558.291	3.946.745	7.296.489
Нето добивка за годината		-	-	4.355.314	4.355.314
Исплатена дивиденда		-	-	(3.946.745)	(3.946.745)
Состојба на 31 декември 2008	13	2.791.453	558.291	4.355.314	7.705.058

Белешките на страните 5 до 36 се составен дел на овие финансиски извештаи.

Белешки кон финансиските извештаи**1. Општи информации****1.1. За Друштвото**

Т-Мобиле Македонија АД Скопје (во понатамошниот текст: „Друштвото“) е акционерско друштво основано и инкорпорирано во Република Македонија, за обезбедување телекомуникациски услуги.

Непосредно матично друштво на Друштвото е Македонски Телеком АД Скопје со 100% сопственост на акциите, регистрирано во Република Македонија. Основното матично друштво на Друштвото е Deutsche Telekom AG и е регистрирано во Федерална Република Германија.

Друштвото е водечки мобилен оператор во Република Македонија.

Работењето на телекомуникацискиот сектор во Република Македонија е регулирано со имплементирањето на Законот за електронски комуникации („ЗЕК“) донесен во март 2005 година. Со последната измена на ЗЕК, објавен на 4 август 2008 година, постоечкиот концесиски договор на Друштвото и непосредното матично друштво не се повеќе важечки од 5 август 2008 година. На 5 септември 2008 година Агенцијата за електронски комуникации („Агенцијата“), по службена должност, испрати известување до Друштвото за оние јавни електронски комуникациски мрежи и /или услуги кои биле доделени во концесиските договори. Агенцијата исто така издаде лиценца за радиофреквенција претходно доделена со договорот за концесија.

На 29 јуни 2007 година, Агенцијата ја објави нацрт анализата спроведена на Пазарот 16 (услуги за терминирање на повик во јавните мобилни комуникациски мрежи) и врз основа на истата на 26 ноември 2007 година донесе одлука со која Т-Мобиле Македонија доби статус на оператор со значителна пазарна моќ при што беа наметнати неколку обврски (интерконекција и пристап, недискриминација во интерконекција и пристап, посебно сметководство, контрола на цени и сметководство на трошоци). Друштвото моментално ги имплементира дефинираните обврски. Друштвото е обврзано да достави финансиски извештаи врз основа на посебно сметководство до 31 мај 2009 година.

На 29 февруари 2008 година, Друштвото поднесе до Агенцијата Референтна понуда за интерконекција („РИО“). На 28 март 2008 година Агенцијата донесе одлука за значително намалување на цените за терминирање. Новите цени за терминирање од Т-Мобиле Македонија, врз основа на писмо издадено од Агенцијата, се применуваат од 1 Август 2008 година. Откако ги искористи сите правни средства против одлуката на Агенцијата, Друштвото ја објави РИО со измените кои беа наметнати од Агенцијата. Друштвото иницираше судска постапка пред Административниот суд на Република Македонија која се однесува на одлуката на Агенцијата, но судскиот процес не го одложува извршувањето на одлуките на Агенцијата.

Во ноември 2007 година, Агенцијата објави јавен тендер за доделување на една лиценца за користење на 3G радиофреквенции. Космофон победи на тендерот и започна со комерцијално работење со 3G од 12 август 2008 година. На 2 септември 2008 година се донесе одлука за доделување на нови 3G лиценци со објавен иницијален износ од 10 милиони евра за секоја лиценца поединечно. На 15 септември беше објавен нов тендер за дополнителни три 3G лиценци. На 17 декември 2008 година Друштвото доби лиценца за 3G и е обврзан да започне со комерцијален старт на услугите до 17 јуни 2009 година. Владата на Република Македонија објави официјална одлука за доделување на дополнителни две 3G лиценци со износ од 5 милиони евра за секоја лиценца поединечно. Јавниот тендер за доделување на овие лиценци е објавен на 27 јануари 2009 година.

Друштвото е регистрирано на адреса ул. Орце Николов бб, 1000, Скопје, Република Македонија. Бројот на вработени на 31 декември 2008 беше 444 (2007: 436).

Белешки кон финансиските извештаи

1.2. Истрага за одредени договори за консултантски услуги

На 13 февруари 2006 година, Magyar Telekom Plc., мнозински сопственик на Друштвото, објави дека врши истрага на одредени договори склучени од страна на подружница на Magyar Telekom Plc. со цел да утврди дали истите биле склучени спротивно на политиката на Magyar Telekom Plc. или важечките закони или прописи. Последователно на ова, на 19 февруари 2007 година Одборот на директори на Друштвото, врз основа на препораката на Одборот за ревизија на Македонски Телеком АД и Одборот за ревизија на Magyar Telekom Plc. донесе одлука да се спроведе независна интерна истрага во однос на овие договори. Оваа истрага, која ја врши независна правна фирма и која е под надзор на Одборот за ревизија на Magyar Telekom Plc., е сеуште во тек.

Magyar Telekom Plc. веќе спроведе одредени дополнителни мерки кои имаат за цел да ги подобрат контролните процедури на Magyar Telekom Group во поглед на склучувањето на консултантски договори, вклучувајќи и воведување на нов модел на управување.

Како резултат на доцнењето во финализирањето на финансиските извештаи за 2005 и 2006 година поради истрагата, Друштвото не успеа да запази одредени крајни рокови пропишани од Република Македонија и други применливи закони и прописи за подготовка и поднесување на ревидираните годишни извештаи и одржување на годишни собранија на акционери.

Во мај 2008 година White & Case LLP, стручен советник во независната истрага на Одборот на ревизија на Magyar Telekom Plc., достави до Magyar Telekom Plc. „Извештај за статусот за македонскиот дел од независната истрага“. Во статусниот извештај White & Case LLP, покрај другите работи, назначија дека: „постојат потврдни докази за нелегитимност во склучувањето и/или извршувањето“ на шест договори за советување, маркетинг, финансиски анализи при набавки и/или услуги за лобирање во Македонија склучени во периодот помеѓу 2004 и 2006 година помеѓу Magyar Telekom Plc. и/или различни нејзини подружници од една страна и кипарска консултанска компанија и/или нејзините подружници од друга страна, по кој основ Magyar Telekom Plc. и/или нејзините подружници платиле во вкупен износ повеќе од ЕУР 6,7 милиони.

Како што е претходно наведено, Magyar Telekom Plc. презеде одредени дополнителни чекори да се идентификуваат проблемите претходно идентификувани од страна на независната истрага, вклучувајќи чекори насочени кон ревизија и подобрување на интерните контроли на Magyar Telekom Plc. Magyar Telekom Plc. разгледува дали и до кој степен статусниот извештај бара дополнителни активности. Независната истрага продолжува. Magyar Telekom Plc. не може да предвиди кога независната истрага ќе заврши, кој би бил финалниот резултат од истрагата или дали истата би имала влијание и какво на финансиските извештаи на Друштвото или на резултатот од работењето.

За оваа истрага не се евидентирани резервирања во овие финансиски извештаи.

Белешки кон финансиските извештаи**2. Значајни сметководствени политики**

Основните сметководствени политики усвоени во подготвувањето на овие финансиски извештаи се прикажани подолу. Сметководствените политики се конзистентни со оние кои се применети во претходните години, освен ако не е поинаку наведено.

2.1. Основа за изготвување

Овие финансиски извештаи се изготвени во согласност со Законот за трговски друштва (Службен весник на РМ бр: 28/2004) и Правилникот за водење сметководство (Службен весник на РМ бр: 40/1997, 73/1999, 94/2004, 11/2005 и 116/2005).

Финансиските извештаи се прикажани во илјади македонски денари.

Изготвувањето на финансиските извештаи подразбира користење на значајни сметководствени проценки. Исто така подразбира раководството да врши проценки во процесот на применување на сметководствените политики на Друштвото. Деловите кои вклучуваат висок степен на претпоставки и комплексност или каде што проценките и претпоставките се значајни во однос на финансиските извештаи се прикажани во белешка 4. Фактичките резултати може да се разликуваат од тие проценки.

2.2. Трансакции во странска валута**2.2.1 Функционална и презентациска валута**

Финансиските извештаи се прикажани во илјади македонски денари кој е функционална и презентациска валута на компанијата.

2.2.2 Трансакции и салда

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на датумот на изготвување на билансот на состојба се претвораат во денари според средниот курс важечки на денот на билансот на состојба, а приходите и расходите произлезени од оваа основа се признаваат во билансот на успех (Финансиски приходи/трошоци). Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута се претвораат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата.

Девизните средства со кои што работи Друштвото се претежно евра (ЕУР), американски долари (УСД) и швајцарски франци (ЦХФ). Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2008 и 2007 година беа како што следи:

	2008	2007
	МКД	МКД
1 ЕУР	61,41	61,20
1 УСД	43,56	41,66
1 ЦХФ	41,04	36,86

2.3. Финансиски инструменти

Финансиските средства во основа вклучуваат парични средства и еквиваленти на парични средства, депозити во банки, побарувања од купувачи и други недеривативни финансиски средства.

Финансиските обврски генерално претставуваат барања за плаќање во пари или други финансиски средства. Во основа, финансиските обврски вклучуваат обврски кон добавувачи и останати обврски.

Белешки кон финансиските извештаи

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.3. Финансиски инструменти (продолжение)

2.3.1. Финансиски средства

Друштвото ги класификува финансиските средства во следниве категории:

- (а) финансиски средства по објективна вредност преку биланс на успех
- (б) заеми и побарувања
- (в) финансиски средства расположливи за продажба

Класификацијата зависи од целта за која овие средства се стекнати. Раководството ја определува класификацијата на финансиските средства при иницијалното признавање.

Стандардните продажби и купувања на финансиски средства се признаваат на датумот на тргување, т.е. на датумот на кој Друштвото превзело обврска за продажба или купување на средството. Инвестициите, доколку постојат, иницијално се признаваат по објективна вредност плус трансакциони трошоци за сите финансиски средства кои не се прикажани по објективна вредност преку билансот на успех. Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку билансот на успех доколку постојат, иницијално се признаваат по објективна вредност а трансакциските трошоци се признаваат како трошок во билансот на успех.

Финансиските средства престануваат да се признаваат (депризнавање) кога правото да се примаат парични приливи од инвестицијата е истечено или пренесено и Друштвото ги има пренесено значајните ризици и придобивки од сопственоста.

- (а) Финансиски средства прикажани по објективна вредност преку биланс на успех

Оваа категорија ги содржи оние финансиски средства прикажани по објективна вредност преку биланс на успех при нивното иницијално признавање, доколку постојат. Финансиското средство е класификувано во оваа категорија доколку е така одредено од страна на раководството кое донесува одлуки за набавка и продажба врз основа на неговата објективна вредност во согласност со инвестиционата стратегија на Друштвото за чување на вложувањата во сопственото портфолио се до моментот на појавување на поволни пазарни услови за нивна продажба.

Финансиски средства прикажани по објективна вредност преку биланс на успех последователно се прикажуваат по објективна вредност. Добивките и загубите кои произлегуваат од промената на објективната вредност на финансиските средства по објективна вредност преку билансот на успех, се признаваат во билансот на успех (Останати финансиски приходи/расходи) во периодот во кој настануваат.

Приходот од дивиденди од финансиските средства по објективна вредност преку биланс на успех, се признава во билансот на успех кога е воспоставено правото на Друштвото да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

- (б) Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активниот пазар. Тие се вклучени во тековни средства, со исклучок на оние чие доспевање е по 12 месеци, по датумот од билансот на состојба. Овие се класифицирани како нетековни средства.

Белешки кон финансиските извештаи**2. Значајни сметководствени политики (продолжение)****2.3. Финансиски инструменти (продолжение)****2.3.1. Финансиски средства (продолжение)**

Следниве ставки се вклучени во категоријата „заеми и побарувања“.

- парични средства и еквиваленти на паричните средства
- депозити во банки
- побарувања и заеми на трети лица
- побарувања од купувачите
- заеми на вработени
- останати побарувања (на пример побарувања по основ на камати)

Заемите и побарувањата иницијално се признаваат по објективна вредност а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Парични средства и еквиваленти на паричните средства

Паричните средства и еквивалентите на паричните средства се состојат од средства во благајна, депозити по видување и останати краткорочни високо ликвидни инвестиции со рок на доспевање од три месеци или помалку.

Побарувања од купувачите и други побарувања

Побарувањата од купувачите и другите побарувања иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка и намалени за исправка на вредноста заради оштетување. Исправката на вредност заради оштетување на побарувањата од купувачите и другите побарувања се формира кога постојат објективни докази дека Друштвото нема да може да ги наплати сите доспееани износи согласно оригиналните услови на побарувањето. Значајните финансиски потешкотии на должникот, веројатноста дека ќе влезе во стечај или финансиска реорганизација и задоцнетото плаќање се сметаат за индикатори дека побарувањето е оштетено.

Доколку има објективни докази дека настанало оштетување на заеми и побарувања признаени по амортизирана вредност, износот на исправката на вредност се утврдува како разлика меѓу сегашната вредност на средството и сегашната вредност на предвидените идни парични текови (исклучувајќи ги идните кредитни загуби кои се уште не се случени) дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на финансиското средство (т.е. ефективната каматна стапка пресметана на иницијалното признавање). Сегашната вредност на средството е намалена со користење на сметка за исправка, а износот на загубата е признаен во билансот на успех (Останати расходи од работењето - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања).

Политиката на Друштвото за групна оценка за оштетување се базира на старосната структура на побарувањата поради големиот број од релативно слични видови на купувачи.

За купувачи кои се во процес на ликвидација или стечај, како и за вкупни побарувања од купувачи со задоцнети плаќања, исправката е пресметана на индивидуална основа. Индивидуална исправка исто така се применува и во посебни случаи.

Кога побарувањето од купувачот е ненаплатливо, се отпишува преку сметката за исправка на побарувањата од купувачите. Последователните враќања на износите претходно отпишани се пребиени со признаените исправки на вредност во билансот на успех.

Белешки кон финансиските извештаи

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.3. Финансиски инструменти (продолжение)

2.3.1. Финансиски средства (продолжение)

Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување објективно може да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување во кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција на сметката за исправка на побарувањата. Сегашната вредност на финансиското средство на датумот на кој се враќа загубата не смее да ја надмине амортизираната вредност која би била пресметана доколку оштетувањето не било признаено. Износот на враќањето на исправката се признава во билансот на успех.

Износите кои се должат кон и побаруваат од другите мрежни оператори се прикажани на нето основа во случаевите каде постои право за нетирање и износите се подмируваат на нето основа (како на пример побарувањата и обврските поврзани со меѓународен сообраќај).

Заеми за вработени

Заемите за вработени, доколку постојат, иницијално се признаваат по објективна вредност а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Разликата помеѓу номиналната вредност на дадените заеми и иницијалната објективна вредност на заемите за вработени се признава како однапред платени користи на вработени. Каматите од дадените заеми пресметани по методот на ефективна камата се признаваат како финансиски приходи, додека однапред платените користи на вработените се амортизираат како трошоци за вработените рамномерно за времетраењето на заемот.

(в) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба, доколку постојат, се не-деривативи кои се или одредени во оваа категорија или не се класифицирани во некоја од другите категории. Тие се вклучени во нетековните средства освен ако раководството има намера да ги продаде финансиските средства во рок од 12 месеци од датумот на билансот на состојба. Стекнувањето и продажбата на финансиските средства се признаваат на денот на тргувањето - датумот на кој Друштвото се обврзува да купи или продаде некое средство.

По иницијалното признавање, сите расположливи средства за продажба се мерат по објективна вредност со исклучок на некој инструмент кој што нема котирана вредност на активниот пазар и чија што објективна вредност неможе реално да се измери и во тој случај истиот се прикажува по набавна вредност, вклучувајќи ги трансакциските трошоци намалени за трошоците на оштетувањето. Намерата на Друштвото е да ги оттуѓи овие средства кога ќе се појават поволни услови на пазарот за нивна продажба. Промените на објективна вредноста на финансиските средства кои се класификувани како расположливи за продажба се признаваат во капиталот. Кога финансиските средства, класификувани како расположливи за продажба ќе се продадат или ќе претрпат оштетување, акумулираната објективна вредност, признаена во капиталот, се вклучува во билансот на успех, како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност.

Друштвото оценува на секој датум на биланс на состојба дали има објективен доказ дека финансиското средство е оштетено. Објективен доказ за оштетување постои кога настани на загуба, кои се случиле по иницијалното признавање на средството, имаат влијание врз проценетите идни парични текови на финансиското средство или групата на финансиски средства а при тоа ефектите од тие настани можат со сигурност да се проценат.

Белешки кон финансиските извештаи**2. Значајни сметководствени политики (продолжение)****2.3. Финансиски инструменти (продолжение)****2.3.1. Финансиски средства (продолжение)**

Настани на загуба можат да бидат следните:

- значителна финансиска потешкотија на издавачот или должникот;
- прекршување на договор како што е доцнење или неизвршување на отплата на камата или главнина;
- кредиторот, од економски или правни причини поврзани со финансиската потешкотија на корисникот на кредитот, му дава на корисникот на кредитот концесија која во друг случај не би ја доделил;
- веројатност е дека корисникот на кредитот ќе влезе во стечај или друга финансиска реорганизација;
- отсуство на активен пазар за тоа финансиско средство поради финансиски потешкотии.

Доколку постои таков доказ за финансиски средства расположливи за продажба, кумулативната загуба – мерена како разлика помеѓу набавната вредноста и тековната реална вредност, намалена за загуба поради оштетување за тоа финансиско средство претходно признаено во билансот на успех, се одзема од капиталот и се признава во билансот на успех (Финансиски приходи). Загубите поради оштетување признаени во билансот на успех за капитални инструменти не се признаваат повторно преку билансот на успех.

2.3.2. Финансиски обврски

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачи и останати обврски (вклучувајќи ги и проценките) иницијално се признаваат по објективна вредност а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка. Заради краток рок на доспевање сметководствената вредност на обврските кон добавувачи и останатите обврски е приближна на нивната објективна вредност.

2.4. Залихи

Залихите се искажуваат по вредност пониска од набавната или нето пазарна вредност. Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за продажба.

Набавната вредност на залихите се евидентира според принципот просечни цени и ги вклучува трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Телефонските апарати врзани во промотивни активности, често се продаваат по пониска од набавната вредност за целите на добивање на нови претплатници со обврзувачки период за користење на услугата. Таквите загуби од продажба на опрема се евидентираат само при настанување на продажбата, бидејќи истите се продадени како дел од профитабилен договор за услуги со купувачот.

Белешки кон финансиските извештаи

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.5. Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување.

Набавната вредност на недвижностите, постројките и опремата се состои од набавната цена, вклучувајќи ја увозната царина и неповратните даноци за набавка, намалена за трговските попусти и рабати и сите директни трошоци направени за средството да се доведе на локација и во услови неопходни за средството да биде способно за употреба на начин кој е одреден од раководството. Иницијалната проценка на трошоците за демонтирање и отстранување на средството како и за обновување на просторот (реставрација) на кој средството е лоцирано исто така се вклучени во набавната вредност ако стекнатата обврска може да биде признаена како резервирање согласно IAS 37- Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства.

Набавната вредност на сопствено изградените средства ги вклучува трошоците за материјали и директна работна рака.

Ставките од недвижностите, постројките и опремата се ревалоризираат на крајот на годината со примена на официјалните коефициенти базирани на пораст на индексот на цените на основните индустриски производи. Таквите коефициенти се применуваат на набавната или ревалоризираната вредност и на исправката на вредноста за да се дојде до вредноста приближна на трошоците за замена. Нето ефектот на ревалоризацијата се евидентира како ревалоризациона резерва. Последната ревалоризација беше извршена во 2000 година.

Последователни издатоци се вклучени во сегашната вредност на средството, или се признаени како посебно средство, единствено кога е веројатно дека идните економски користи поврзани со средството ќе се прелеат во Друштвото и кога трошокот на средството може да биде измерен веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци за поправки и одржување се признаваат во билансот на успех како трошоци во периодот кога настануваат.

Кога средствата се продадени, набавната вредност и акумулираната амортизација се бришат од сметководствената евиденција и добивката или загубата определена со споредување на приливот со сегашната вредност се признава во билансот на успех (Останати оперативни приходи).

Амортизацијата на недвижностите, постројките и опремата се признава во билансот на успех на праволиниска основа во текот на пропишаниот корисен век на траење на недвижностите, постројките и опремата. На недвижностите, постројките и опремата не им се пресметува амортизација се до моментот кога стануваат расположливи за употреба. Земјиштето не се амортизира.

Амортизацијата се пресметува согласно пропишаните годишни стапки на амортизација, кои се исто така даночно признаени:

	2008	2007
	%	%
Автоматски телефонски центри	25	25
Базни станици	25	25
Згради	2,5	2,5
Компјутери	25	25
Електронски уреди	25	25
Мебел и друга канцелариска опрема	20	20
Патнички и други возила	25	25

Белешки кон финансиските извештаи**2. Значајни сметководствени политики (продолжение)****2.6. Нематеријални средства**

Нематеријалните средства набавени од Друштвото се искажани по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување.

Ставките на нематеријалните средства се ревалоризираат на крајот на годината со примена на официјалните коефициенти базирани на пораст на индексот на цените на индустриските производи. Таквите коефициенти се применуваат на набавната или ревалоризираната вредност и на исправката на вредноста за да се дојде до вредноста приближна на трошоци за замена. Нето ефектот на ревалоризацијата се евидентира како ревалоризациона резерва. Последната ревалоризација беше извршена во 2000 година.

Последователните издатоци кај нематеријалните средства се капитализираат единствено кога ја зголемуваат идната економска корисност од нематеријалните средства содржани во специфични средства на кои што се однесуваат. Сите останати издатоци се третираат како трошоци во периодот кога настануваат.

Амортизацијата се пресметува со примена на следниве годишни стапки, кои се исто така и даночно признаени:

	2008	2007
	%	%
Софтвер и лиценци	20	20
3G Лиценца	10	-

Амортизацијата на нематеријалните средства се признава во билансот на успех на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на нематеријалните средства. Амортизацијата на нематеријалните средства се пресметува од денот кога средството е расположливо за употреба.

При одредување дали одредено средство кое инкорпорира елементи и на недвижност, постројки и опрема и на нематеријално средство треба да се евидентира според IAS 16 – Недвижност, постројки и опрема или како нематеријално средство според IAS 38 – Нематеријални средства, раководството користи проценка за да оцени кои елементи се позначајни и соодветно се признава истото.

2.7. Оштетување на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Средствата кои имаат неодреден век на користење не се предмет на амортизација и се тестирани годишно за оштетување.

Средствата кои се предмет на амортизација на Друштвото, се проценуваат од оштетување, кога постојат настани или промени во околностите кои покажуваат дека нивната сегашна вредност не е иста со нивната надоместувачка вредност. Загубите од оштетување се признаваат за износите за кои сегашната вредност на средството го надминува неговиот надоместувачки износ. Надоместувачкиот износ претставува поголемиот износ помеѓу износот кој ја претставува реалната вредноста на средството при продажба, намалена за трошоците и неговата вредност во употреба. За проценка на оштетување на средствата, истите се групираат на најниско можно ниво за кое може да се утврди независен паричен тек (cash-generating units).

Загубите од оштетување се признаваат во билансот на успех. Немонетарните средства кои претрпеле оштетување се ревидираат еднаш годишно за да се утврди можното враќање на оштетување.

Белешки кон финансиските извештаи

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.8. Резервирања и неизвесни обврски

Резервирањата се признаваат кога Друштвото има сегашна законска или конструктивна обврска како резултат на изминати настани и е веројатно дека ќе настане одлив на средства со цел да се подмири оваа обврска и кога е можно да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

Резервирањата се мерат и евидентираат како најдобра можна проценка на износот кој е потребен да се подмири сегашната обврска на датумот на билансот на состојба.

За неизвесните обврски не се врши резервирање. Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минат настан и чие што постоење ќе биде потврдено само со случување или неслучување на еден или повеќе несигурни идни настани кои не се во целост под контрола на ентитетот, или сегашна обврска кој произлегува од минат настан но не е признаена бидејќи не е веројатно дека ќе има одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи за исплата на таа обврска или не може да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

2.9. Акционерски капитал

Обичните акции се класифицирани во акционерскиот капитал.

2.10. Законски резерви

Друштвото издвојува законска резерва која се формира по пат на издвојување од нето добивката. Оваа резерва се пресметува и издвојува како процент утврден со закон и не може да биде помал од 15% од добивката, се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една петтина од основната главнина. Овие резерви се наменети за покривање на загуби и не се распределуваат на акционерите, освен во случај на банкротирање на Друштвото. Законските резерви можат да се распределат со одобрение од Собранието на акционери.

2.11. Дивиденди

Дивидендите се признаваат како обврска во финансиските извештаи на Друштвото во периодот кога се одобрени од страна на акционерите.

2.12. Признавање на приход

Приходите произлегуваат од услуги дадени на претплатниците и останати трети лица кои ја користат телекомуникациската мрежа и продажба на опрема. Приходите од дадени услуги и продажба на опрема (види белешка 14), се прикажани намалени за ДДВ и попусти. Приходите се признаваат кога износот на приходот може веродостојно да се измери, и кога е веројатно дека ќе настане прилив на идни економски користи во Друштвото и специфичните критериуми од IAS 18 за продажбата на производи и давањето на услуги се исполнети за давањето на секоја од услугите на Друштвото и продажбата на производи објаснети подолу.

Договорите со претплатниците типично вклучуваат надоместок за активирање, продажба на опрема, месечна претплата и месечен реализиран сообраќај. Друштвото ги разгледува различните елементи на ваквите договори како посебни приходи и ги признава секој од овие приходи користејќи го методот на изведена вредност.

Приходите од услуги се признаваат кога услугите се дадени во согласност со договорните одредби и услови. Приходите од сообраќај се признаваат според искористените минути и договорените надоместоци намалени за одобрените попусти, додека приходите од претплата и услуги со фиксен надомест се признаваат во периодот за кој се однесуваат.

Белешки кон финансиските извештаи**2. Значајни сметководствени политики (продолжение)****2.12. Признавање на приход (продолжение)**

Приходите и трошоците поврзани со продажба на телекомуникациска опрема и додатоци се признаваат кога производите се доставени, под услов да не постојат неисполнети обврски од страна на Друштвото кои имаат влијание врз конечното прифаќање на договорот од страна на купувачот.

Приходите од оперативен наем се признаваат на праволиниска основа во текот на периодот во кој се дава услугата.

Услугите со додадена вредност главно вклучуваат SMS, MMS, WAP и слични услуги. Друштвото се јавува како носител на ваквите трансакции и последователно тие приходи се вклучуваат во оваа категорија на бруто основа. Приходите од услуги со посебна цена на чинење исто така се вклучени во оваа категорија и се признаени на бруто основа бидејќи доставата на овие услуги преку мрежата е одговорност на Друштвото; Друштвото ја утврдува цената на овие услуги и ги сноси значајните ризици од овие услуги.

Клиентите можат да купат припеид картички кои им овозможуваат на тие претплатници да ја користат телекомуникациската мрежа за одреден временски период. Клиентите мора да платат за ваквите услуги на денот на купувањето на припеид картичката.

Трети лица кои се корисници на телекомуникациската мрежа ги вклучуваат роаминг клиентите од други провајдери и останати телекомуникациски провајдери кои ја користат мрежата за телефонски разговори. Овие приходи од големопродажен (влезен) сообраќај се признаваат во периодот на користење на мрежата. Дел од приходите најчесто се плаќаат на други оператори (интерконекциски) за употреба на нивните мрежи, каде што е соодветно. Приходите и трошоците за овие телефонски разговори се прикажани на бруто основа во овие финансиски извештаи и се признаени во периодот на користење на мрежата.

2.13. Користи за вработените**2.13.1. Пензиски и останати краткорочни обврски кон вработените**

Друштвото во текот на своето нормално работење врши исплати во корист на своите вработени за пензиско, здравствено и социјално осигурување како и пресонален данок кои се пресметува според важечките законски стапки кои се на сила во текот на годината врз основа на нивните бруто плати. Надоместок за хранарина, превоз и годишен одмор исто така се пресметува според локалното законодавство. Друштвото ги исплаќа овие придонеси кон државните и приватните фондови. Трошокот за овие исплати се прикажува на товар на билансот на успех во истиот период како и трошокот за плата. Не е направено резервирање за надоместок за неискористен годишен одмор бидејќи согласно локалната законска регулатива, работодавачот е обврзан да обезбеди услови, а вработениот да го искористи годишниот одмор во рамките на една година. Ова исто така се применува како политика на Друштвото и во согласност со историските податоци вработените ги користат нивните годишни одмори во рамките на едногодишниот законски рок. Друштвото не работи со ниедна друга пензиска програма или план за пост пензиски користи и според тоа нема никаква обврска во однос на пензиите. Друштвото има законска обврска да им исплати на вработените две просечни плати во Република Македонија на денот на нивното пензионирање, за кои е призната соодветна обврска. Исто така, Друштвото нема обврска да обезбедува понатамошни користи на тековните и поранешните работници.

Белешки кон финансиските извештаи

2. Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.13. Користи за вработените (продолжение)

2.13.2. Бонус планови

Друштвото признава обврски и трошоци за бонуси земајќи ги во предвид финансиските и оперативните резултати. Друштвото признава резервирања кога е обврзано со договор или кога има практика во минатото која резултирала во конструктивна обврска.

2.13.3. Користи поради прекин на вработувањето

Користи поради прекин на вработувањето се исплаќаат во случај кога престанува работниот однос на вработениот пред датумот на неговото нормално пензионирање, или доколку вработениот прифати доброволно прекинување на работниот однос во замена за овие користи. Друштвото ги признава користите поради прекин на вработувањето доколку: престане работниот однос на вработените врз основа на детален формален план без можност за отповикување; или во случај доколку Друштвото понуди опција на вработените за доброволно прекинување на работниот однос.

2.14. Маркетинг трошоци

Маркетинг трошоците се евидентираат кога ќе се настанат. Маркетинг трошоците се прикажани во белешка 16.

2.15. Данок од добивка

Тековниот данок на добивка се признава во билансот на успех освен делот кој се однесува на ставки признаени директно во капиталот, во кој случај тој се признава во капиталот.

Тековниот данок е очекувана даночна обврска од оданочливиот приход за годината, применувајќи ја важечката даночна стапка на денот на билансот на состојба и евентуалното прилагодување на даночната обврска во однос на претходните години.

2.16. Наеми

Наемите на недвижности, постројки и опрема, каде Друштвото значително ги превзема ризиците и полезностите од сопственоста се класифицираат како финансиски наеми.

Наемите кај кои значителен дел од ризиците и полезностите од сопственоста се задржани од страна на наемодавателот, се класифицираат како оперативни наеми.

Оперативен наем—Друштвото како наемател

Трошоците кои произлегуваат од оперативен наем се признаваат во билансот на успех на праволиниска основа за време на траење на наемот.

2.17. Споредбени информации

Со цел да се одржи конзистентност со презентацијата во тековната година, одредени ставки беа рекласифицирани за компаративни цели, доколку беше потребно. Таквите рекласификации не резултираа во значајни промени во содржината и формата на финансиските информации презентирани во финансиските извештаи и истите се обелоденети во соодветните белешки.

Белешки кон финансиските извештај**3. Управување со финансискиот ризик (продолжение)****3.1. Финансиски фактори на ризик**

Друштвото не применува сметководство за заштита од ризик на своите финансиски инструменти, сите добивки и загуби се признаваат во билансот на успех, освен финансиските средства класифицирани како расположливи за продажба, доколку постојат, кои се признаваат во капиталот. Во основа Друштвото е изложено на ризик од движењето на курсевите, каматните стапки и пазарните цени, кои влијаат на неговите средства и обврски. Управувањето со финансискиот ризик има за цел да ги ограничи овие пазарни ризици преку континуирани оперативни и финансиски активности.

Деталните објаснувања на ризиците, управувањето со истите како и сензитивните анализи се дадени подолу. Сензитивните анализи вклучуваат потенцијални промени во добивката пред оданочување. Влијанијата обелоденети подолу се износи после оданочување, користејќи стапка на данок на добивка од 10%. Потенцијалните влијанија кои се обелоденети (намалени за данокот) се исто така применливи на капиталот на Друштвото.

3.1.1. Пазарен ризик

Пазарениот ризик се дефинира како „ризик дека објективната вредност или вредноста или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промените во пазарните цени“ и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици.

Бидејќи голем дел од приходите и расходите на Друштвото се во денари, функционалната валута на Друштвото е денарот и како резултат на тоа целта на Друштвото е да се сведе на минимум нивото на финансиски ризик во поглед на денарот.

За презентирање на пазарните ризици, IFRS 7 бара сензитивни анализи кои ги покажуваат ефектите од хипотетичните промени на релевантните варијабилни на ризикот врз добивката или загубата и акционерскиот капитал. Периодичните влијанија се утврдуваат со поврзување на хипотетичните промени во варијабилите на ризикот врз состојбата на финансиските инструменти на датумот на билансот на состојба. Се претпоставува дека состојбата на датумот на билансот на состојба е репрезентативен за целата година.

а) Валутен ризик

Функционална валута на Друштвото е македонскиот денар.

Изложеноста на валутен ризик е поврзана со поседување на депозити во банки кои се деноминирани во странска валута и од оперативни активности на приходи од и плаќања кон меѓународни телекомуникациски оператори како и издатоците за недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства кои произлегуваат од обврски кон добавувачи од странски земји.

Девизни валути од кои произлегува овој ризик првенствено се УСД и ЕУР. Друштвото користи парични депозити во странски валути претежно во ЕУР и УСД и парични депозити во МКД со девизна клаузула со цел заштита од странски валутен ризик како и домашен валутен ризик во согласност со расположливите понуди на банките. Друштвото раководи со изложувањата на ризик од курсни стапки преку одржување на повисок износ на депозити во ЕУР како докажана стабилна валута и со стремееж да го намали бројот на договори со странски оператори во УСД како релативно нестабилна валута во периодот и со извршување на плаќање во УСД од готовинските резерви во таа валута.

Сензитивната информацијата за валутниот ризик која се бара според IFRS 7 е ограничена на ризиците кои произлегуваат од финансиски инструменти изразени во валути кои се различни од функционалната валута во која се мерат.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Управување со финансискиот ризик (продолжение)

3.1. Финансиски фактори на ризик (продолжение)

3.1.1. Пазарен ризик (продолжение)

а) Валутен ризик (продолжение)

Друштвото акумулираше повеќе готовина во ЕУР и УСД во споредба со нејзините обврски кон добавувачите во ЕУР и УСД. На 31 декември 2008 година, доколку ЕУР би било 5% (2007 година: 5%) послабо или посилено во споредба со МКД, добивката по оданочување би била МКД 57.007 илјади (2007 година: МКД 42.468 илјади) нето повисока или пониска, соодветно. На 31 декември 2008 година, доколку УСД би бил 5% (2007 година: 5%) послаб или посилен во споредба со МКД, добивката по оданочување би била МКД 23.083 илјади (2007 година: МКД 17.847 илјади) нето повисока или пониска, соодветно.

б) Каматен ризик

Каматниот ризик е ризик дека реалната вредност или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во каматните стапки на пазарот.

Промената во каматните стапки и каматните маргини можат да влијаат врз финансиските трошоци и повратот на финансиските инвестиции.

Друштвото нема каматоносни обврски, но има ризик од каматните стапки во поглед на паричните депозити во банки. Друштвото нема политика за заштита од каматниот ризик. Промените кај пазарните каматни стапки влијае врз каматата добиена од депозитите во банки.

На 31 декември 2007 година, Друштвото имаше депозити во износ од МКД 2.436.492 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1 процентен поен на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од МКД 27.072 илјади по оданочување на годишно ниво, додека слично намалување би предизвикало исто такво намалување во добиената камата. На 31 декември 2008 година, Друштвото има депозити во износ од МКД 3.814.243 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1 процентен поен на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од приближно МКД 34.328 илјади по оданочување на годишно ниво додека слични намалувања ќе предизвикаат исти намалувања во каматата која се добива.

в) Друг ценовен ризик

На 31 декември 2007 и 2008 година, Друштвото немаше вложувања или други финансиски инструменти, кои можат да бидат засегнати од варијаблите на ризикот како што се берзанските цени.

3.1.2. Кредитен ризик

Кредитен ризик се дефинира како ризик дека една страна на финансиски инструмент ќе предизвика финансиска загуба за другата страна со тоа што нема да исполни одредена обврска.

Друштвото е изложено на кредитен ризик од своите оперативни активности и од одредени финансиски активности.

Во однос на финансиските активности трансакциите примарно се склучуваат со соработници (банки) кои имаат кредитен рејтинг од најмалку BBB+ (или еквивалент) или каде што соработникот има доставено банкарска гаранција каде што банката гарант треба да биде со кредитен рејтинг од BBB+ (или еквивалент).

Белешки кон финансиските извештај**3. Управување со финансискиот ризик (продолжение)****3.1. Финансиски фактори на ризик (продолжение)****3.1.2. Кредитен ризик (продолжение)**

Во случај кога расположивите средства на Друштвото го надминуваат вкупниот износ на добиени банкарски гаранции спомнати погоре, финансиското инвестирање на расположивите парични средства се врши во согласност со проценка на банкарскиот ризик базиран на CAEL методологијата како индиректен систем на оценување. Методологијата, во основа ги оценува финансиските показатели на банките кои се составен дел од четирите CAEL компоненти - Капитал, Средства, Добивка и Ликвидност. Крајната оценка на банките (на скала од 1 до 5) е поврзана со работењето и перформансите на банките за анализираниот период. Политика на Друштвото е да инвестира во банки чија конечна оценка варира во рамките на следниве 3 ранга:

- А - Банки со оцена од 1,84 до 2,45 – инвестиции кои не надминуваат 80% од акционерскиот капитал на банката;
- Б - Банки со оцена од 2,46 до 3,07 – инвестиции кои не надминуваат 70% од акционерскиот капитал на банката;
- В - Банки со оцена од 3,08 до 3,69 – инвестиции кои не надминуваат 60% од акционерскиот капитал на банката.

Процесот на управување со кредитни ризици од оперативни активности вклучува превентивни мерки како што се проверка на кредибилитет и превентивни забрани, корективни мерки во текот на законските односи како на пример активности за опоменување и исклучување, соработка со агенции за наплата и наплата по законски односи како што се процеси на утужување, судски постапки, вклучување на извршната единица. Задоцнетите плаќања се следат преку постапка за проследување на долг врз основа на видот на корисникот, кредитната класа и износот на долгот.

Кредитниот ризик се контролира преку проверка на кредибилитет (што утврдува дека корисникот нема долг) и кредитната вредност на корисникот и преку превентивни забрани (што го утврдува кредитниот лимит врз основа на претходните приходи од сообраќај генерирани од корисникот).

Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик кон поединечна странка или кон група на странки кои имаат слични карактеристики.

Процедурите на Друштвото обезбедуваат на перменентна основа дека продажбата се извршува на корисници со соодветна кредитна историја и дека не се надминува лимитот за изложување на кредитен ризик.

Максималната изложеност на кредитниот ризик е презентирана преку сегашната вредност на финансиските средства во билансот на состојба. Последователно на тоа, Друштвото смета дека нејзината максимална изложеност на кредитен ризик е претставена со износот на побарувањата намалени за исправката на вредноста признаена на денот на билансот на состојба.

Раководството на Друштвото е фокусирано на деловна соработка со банки со висока репутација во странска и домашна сопственост на домашниот пазар.

Белешки кон финансиските извештаи

3. Управување со финансискиот ризик (продолжение)

3.1. Финансиски фактори на ризик (продолжение)

3.1.2. Кредитен ризик (продолжение)

Следнава табела ја претставува изложеноста на кредитен ризик на Друштвото во 2008 и 2007 година:

Во илјади денари	2008	2007
Депозити во банки	3.234.395	305.632
Парични средства и еквиваленти на парични средства	581.670	2.144.892
Заеми дадени на поврзани странки	-	1.247.230
Побарувања од купувачи-домашни	1.198.770	979.750
Побарувања од купувачи-странски	92.132	71.305
Побарувања од поврзани странки	160.648	241.879
Останати финансиски средства	19.906	10.409
	<u>5.287.521</u>	<u>5.001.097</u>

Парични средства и еквиваленти на парични средства во табелата погоре ја исклучуваат благајната за која не постои кредитен ризик.

Најголема вредност на еден депозит во 2008 година е МКД 660.000 илјади (2007 година: МКД 400.000 илјади). Друштвото има депозити во 8 домашни банки (2007 година: 8 домашни банки).

3.1.3. Ризик за ликвидност

Ризик за ликвидност се дефинира како ризик дека Друштвото нема да биде во можност навремено да ги подмири или исполни своите обврски.

Политика на Друштвото е да обезбеди доволно пари и парични еквиваленти да ги задоволи своите обврски во догледна иднина. Секој вишок на парични средства најчесто се вложува во комерцијални банки во форма на депозити.

Процесот за управување со ликвидноста на Друштвото вклучува предвидување на готовински текови од главните валути и разгледување на нивото на потребните ликвидни средства земајќи го предвид податоците од бизнис планот, наплатите и одливот. Месечните, полугодишните и годишните парични проекции се изготвуваат и ажурираат на дневна основа од страна на Секторот за плаќања. Секој вишок на готовина главно се вложува во комерцијални банки.

Сите обврски кон добавувачите имаат рок на доспевање до една година.

3.2. Управување со капитални ризици

Целта на Друштвото при управување со капиталот е да се заштити способноста на Друштвото да работи на континуирана основа со цел да обезбеди поврат за акционерите и бенефиции за другите заинтересирани страни и да одржува оптимална структура на капитал со цел намалување на трошокот за капитал. На 31 декември 2008 и 2007 година нема долгови поврзани со тековни и нетековни заеми.

3.3. Проценка на објективната вредност

Паричните средства и еквивалентите на парични средства, побарувањата од купувачи и другите тековни финансиски средства се краткорочни. Поради ова нивната сегашна вредност на денот на билансот на состојба е приближна на нивната објективна вредност.

Белешки кон финансиските извештаи**4. Значајни сметководствени проценки и претпоставки**

Друштвото прави проценки и претпоставки што се однесуваат на иднината. Проценките и мислењата континуирано се вреднувани и се базираат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идни настани за кои што се верува дека се разумни под соодветните услови. Најзначајните проценки и претпоставки се обелоденети подолу.

4.1. Можни оштетувања на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Ние го проценуваме оштетувањето на препознатливите недвижности, опрема и постројки и нематеријални средства секогаш кога постои причина за верување дека сегашната вредност значително ја надминува надоместувачката вредност и таму каде што се очекува оштетување на вредноста. Надоместувачката вредност се добива по пат на пресметка на употребна вредност, при која се користи широк спектар на претпоставки и фактори кои влијаат на истите. Покрај другото, ги земаме во предвид идните приходи и расходи, технолошката застареност, дисконтинуитет во услугите и други промени на околности кои можат да доведат до оштетување. Доколку оштетувањето е утврдено со методата на употребна вредност, се утврдува објективната вредност намалена за трошоци за продажба (ако може да се утврди), за да се утврди точниот износ на оштетувањето (ако постои). Земајќи во предвид дека ова се врши врз основа на проценки и мислења, вредноста на можните оштетувања може да биде значително различна од она која е добиена по пат на овие пресметки. Раководството подготви тест за оценка за можното оштетување на средствата врз основа на 10 годишни проекции. Употребната вредност е определена со користење на анализа на дисконтирани парични текови. Користената дисконтна стапка е 9,4%. Не е идентификувано оштетување на средствата во 2008 година.

4.2. Исправка на вредноста на побарувањата од купувачи и други побарувања

Исправката на вредност на сомнителни побарувања ја пресметуваме базирајќи се на проценетите загуби кои произлегуваат од неможноста на корисниците да ги извршат плаќањата. За купувачите во стечај или ликвидација исправката е пресметана на индивидуална основа, додека за другите купувачи е пресметана на портфолио основа, која се базира на доспеаноста на побарувањата и минатото искуство со отпишување на побарувањата, кредитната способност на корисниците и неодамнешните и очекуваните промени на условите на плаќање. Овие фактори се разгледуваат периодично, и кога е потребно се вршат промени во пресметката (види белешка 2.3.1.). Ако финансиската состојба на нашите корисници се влошува, тековните отписи на побарувањата можат да бидат и повисоки од очекуваните и можат да го надминат нивото на исправки кои што се признаени досега.

4.3. Резервирања

Резервирањата воглавно се базираат на проценка особено во судски спорови. Друштвото ја проценува веројатноста од настанување на негативен исход како резултат на минат настан, и доколку проценетата веројатност од настанување е поголема од 50% Друштвото врши резервирање за целиот износ на обврската. Друштвото е претпазливо при вакви проценки, но поради високото ниво на неизвесност, во некои случаи проценката може да не биде во согласност со евентуалниот исход на случајот.

4.4. Трошоци за стекнување на претплатници

Трошоците за стекнување на претплатници примарно вклучуваат загуби од продажба на опрема (приходите и трошоците се прикажани одделно) и надоместоци платени на агенти за стекнување на претплатници. Агентите на Друштвото исто така, дел од своите агенциски провизии ги користат за маркетиншки активности за продуктите на Друштвото, додека еден дел од трошоците за маркетинг на Друштвото може да се сметаат како дел од трошоците за стекнување на нови претплатници. Ваквите трошоци не се капитализираат или одложуваат. Овие трошоци за стекнување (загуби) се признати веднаш иако не се соодветно одделени од другите маркетинг трошоци.

Белешки кон финансиските извештаи

5. Парични средства и еквиваленти на парични средства

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
Депозити по видување	579.848	2.130.860
Благајна	74	1
Еквиваленти на парични средства	1.822	14.032
	<u>581.744</u>	<u>2.144.893</u>

Еквиваленти на паричните средства вклучуваат чекови и меници со рок на доспевање помал од 3 месеци.

Каматната стапка на депозити по видување во банки се движи од 1,80% до 5,00% на годишно ниво (2007 година: 1,60% до 5,50% на годишно ниво). Овие депозити имаат рок на доспевање помал од 3 месеци.

Сегашната вредност на парични средства и еквиваленти на парични средства деноминирани по валути е како што следи:

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
МКД	562.465	1.244.098
ЕУР	11.722	756.205
УСД	7.556	144.582
Останато	1	8
	<u>581.744</u>	<u>2.144.893</u>

Во продолжение е прегледот на депозити по видување по категории (види белешка 3.1.2):

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
А	529.318	2.025.907
Б	52.426	112.672
В	-	6.314
	<u>581.744</u>	<u>2.144.893</u>

6. Депозити во банки

Депозитите во банки претставуваат парични средства во реномирани домашни банки, со каматна стапка помеѓу 2,83% до 6,15% годишно (2007 година: од 3,44% до 4,64% годишно) и со рок на доспеаност од 3 до 12 месеци.

Сегашната вредност на депозитите во банките е деноминирана по валути како што следи:

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
МКД	1.651.877	-
ЕУР	1.128.418	93.146
УСД	454.100	212.486
	<u>3.234.395</u>	<u>305.632</u>

Во продолжение е прегледот на депозити во банки по категории (види белешка 3.1.2):

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
А	<u>3.234.395</u>	<u>305.632</u>
	<u>3.234.395</u>	<u>305.632</u>

Белешки кон финансиските извештаи

7. Побарувања од купувачи и останати побарувања

Во илјади денари	2008	2007
Побарувања од купувачи-домашни	1.816.986	1.448.655
Намалено за: исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	<u>(618.216)</u>	<u>(468.905)</u>
Побарувања од купувачи-домашни-нето	1.198.770	979.750
Побарувања од купувачи-странски	92.132	71.305
Побарувања од поврзани странки	160.648	241.879
Краткорочни заеми дадени на поврзани странки	-	1.247.230
Останато	<u>19.906</u>	<u>10.409</u>
Финансиски средства	<u>1.471.456</u>	<u>2.550.573</u>
Претплати и пресметани приходи	32.024	67.040
Дадени аванси	41.467	9.385
Намалено за: исправка на вредноста на авансите	<u>(105)</u>	<u>-</u>
Дадени аванси-нето	<u>41.362</u>	<u>9.385</u>
Останати побарувања	<u>73.386</u>	<u>76.425</u>
	<u>1.544.842</u>	<u>2.626.998</u>

Побарувањата од поврзани страни претставуваат побарувања од Македонски Телеком АД, Magyar Telekom Plc. Group и Deutsche Telekom Group (види белешка 23).

На 31 Декември 2008 година за побарувањата од домашни купувачи во износ од МКД 871.111 илјади (2007 година: МКД 714.617 илјади) им е направена исправка на вредноста. Старосната структура на овие побарувања е како што следи подолу:

Во илјади денари	2008	2007
Помалку од 30 дена	177.381	145.064
Помеѓу 31 и 180 дена	190.177	147.063
Помеѓу 181 и 360 дена	72.724	74.476
Повеќе од 360 дена	<u>430.829</u>	<u>348.014</u>
	<u>871.111</u>	<u>714.617</u>

Од вкупниот износ на исправка на вредноста, МКД 505.653 илјади (2007 година: МКД 443.812 илјади) претставува исправка на вредноста калкулирана на портфолио основа. Остатокот од МКД 106.764 илјади (2007 година: 25.093 илјади) претставува специфична исправка на вредноста, пресметана за купувачи во ликвидација, за кои има целосна исправка. Како дополнение, Друштвото има специфична исправка пресметана за одредена група на купувачи во износ од МКД 5.799 илјади (2007 година: нема).

Објективната вредност на побарувања од купувачите и останати побарувања е како што следи подолу:

Во илјади денари	2008	2007
Побарувања од купувачи-домашни-нето	1.198.770	979.750
Побарувања од купувачи-странски	92.132	71.305
Побарувања од поврзани странки	160.648	241.879
Краткорочни заеми дадени на поврзани странки	-	1.247.230
Останато	<u>19.906</u>	<u>10.409</u>
Финансиски средства	<u>1.471.456</u>	<u>2.550.573</u>
Претплати и пресметани приходи	32.024	67.040
Дадени аванси-нето	<u>41.362</u>	<u>9.385</u>
	<u>1.544.842</u>	<u>2.626.998</u>

Белешки кон финансиските извештаи

7. Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжение)

Движење на исправката на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од домашни купувачи

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
Исправка на вредност на 1 јануари	(468.905)	(366.592)
Расход во текот на годината	(154.651)	(102.938)
Отпис	5.340	625
Исправка на вредноста на 31 декември	<u>(618.216)</u>	<u>(468.905)</u>

Движење на исправката на вредноста на сомнителни и спорни побарувања за аванси дадени на добавувачи

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
Исправка на вредност на 1 јануари	-	-
Расход во текот на годината	(105)	-
Исправка на вредноста на 31 декември	<u>(105)</u>	<u>-</u>

Побарувањата за кои има исправка на вредност се отпишуваат кога нема очекување за дополнителни приливи.

Нема поединечно значајни побарувања за кои има исправка.

На 31 декември 2008 побарувањата од странски купувачи во износ од МКД 31.996 илјади (2007 година: МКД 23.182 илјади) беа застарени, но за нив нема исправка. Ова се однесува на купувачи од странство пресметани на индивидуална база во согласност со минатото искуство на Друштвото и тековните очекувања во линија со принципите на претпазливост.

Структура на овие доспеани побарувања од странски купувачи е како што следи подолу:

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
Помалку од 30 дена	21.870	12.136
Помеѓу 31 и 60 дена	3.941	1.657
Помеѓу 61 и 90 дена	1.799	1.013
Помеѓу 91 и 180 дена	3.969	7.370
Повеќе од 181 ден	417	1.006
	<u>31.996</u>	<u>23.182</u>

Нема други побарувања кои се застарени но за кои нема исправка освен горе спомнатите.

Друштвото има побарувања од домашните купувачи со изменети договорни услови со сегашна вредност од МКД 15.838 илјади.

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од домашните купувачи кои не се застарени ниту им е извршена исправка на вредноста се како што следи подолу:

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
Група 1	816.395	629.817
Група 2	115.159	84.980
Група 3	14.321	19.241
	<u>945.875</u>	<u>734.038</u>

Кредитниот квалитет на побарувањата од купувачите кои не се застарени ниту има исправка на вредноста за нив се проценети врз база на податоците од минатото за доцнење во плаќањето на купувачите.

Белешки кон финансиските извештаи

7. Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжение)

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од странските купувачи кои не се застарени ниту има исправка на вредноста за нив се како што следи подолу:

Во илјади денари	2008	2007
Група 1	58.735	47.313
Група 2	1.299	810
Група 3	102	-
	<u>60.136</u>	<u>48.123</u>

Група 1 – корисници без исклучувања во последните 12 месеци;

Група 2 – корисници со до 3 исклучувања во последните 12 месеци;

Група 3 – корисници со повеќе од 3 исклучувања во последните 12 месеци.

Сегашната вредност на побарувањата од купувачи и останати побарувања се изразени во следните валути:

Во илјади денари	2008	2007
МКД	1.462.983	2.532.961
ЕУР	52.140	79.886
УСД	29.713	14.110
Останати	6	41
	<u>1.544.842</u>	<u>2.626.998</u>

8. Залихи

Во илјади денари	2008	2007
Материјали	25.806	26.696
Резервни делови	30.218	30.227
Трговски стоки	194.124	168.561
Ситен инвентар	5.730	6.178
Исправка на вредноста на залихите на нето пазарна вредност	(14.611)	(21.465)
	<u>241.267</u>	<u>210.197</u>

Движење на исправката на вредност на залихите до нето продажна вредност

Во илјади денари	2008	2007
Состојба на 1 јануари	(21.465)	(619)
(Враќање на исправката)/трошок за годината	6.854	(20.846)
Состојба на 31 декември	<u>(14.611)</u>	<u>(21.465)</u>

Материјалите вклучуваат помали резервни делови за телекомуникациска мрежа и опрема, канцелариски материјали итн. Исправката на вредноста на залихите главно се однесува на застарени трговски стоки.

Белешки кон финансиските извештаи

9. Недвижности, постројки и опрема

<i>Во илјади денари</i>	Земјиште и згради	Опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 јануари 2007	144.962	7.168.148	1.098.417	112.748	8.524.275
Зголемувања	4.234	413.114	168.757	165.504	751.609
Пренос од инвестиции во тек	-	82.368	-	(82.368)	-
Намалувања	-	(918.629)	(64.340)	(466)	(983.435)
На 31 декември 2007	149.196	6.745.001	1.202.834	195.418	8.292.449
Амортизација					
На 1 јануари 2007	40.331	6.260.470	820.752	-	7.121.553
Амортизација за годината	3.656	437.252	140.185	-	581.093
Намалувања	-	(918.047)	(57.802)	-	(975.849)
На 31 декември 2007	43.987	5.779.675	903.135	-	6.726.797
Сегашна вредност					
На 1 јануари 2007	104.631	907.678	277.665	112.748	1.402.722
На 31 декември 2007	105.209	965.326	299.699	195.418	1.565.652

<i>Во илјади денари</i>	Земјиште и згради	Опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 јануари 2008	149.196	6.745.001	1.202.834	195.418	8.292.449
Зголемувања	10.361	134.903	247.434	380.514	773.212
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 10)	180	274.983	-	(286.064)	(10.901)
Намалувања	-	(105.563)	(197.404)	(1.384)	(304.351)
На 31 декември 2008	159.737	7.049.324	1.252.864	288.484	8.750.409
Амортизација					
На 1 јануари 2008	43.987	5.779.675	903.135	-	6.726.797
Амортизација за годината	3.789	449.172	114.080	-	567.041
Пренос	(11.416)	-	11.416	-	-
Намалувања	-	(105.447)	(187.085)	-	(292.532)
На 31 декември 2008	36.360	6.123.400	841.546	-	7.001.306
Сегашна вредност					
На 1 јануари 2008	105.209	965.326	299.699	195.418	1.565.652
На 31 декември 2008	123.377	925.924	411.318	288.484	1.749.103

Оперативниот закуп во износ од МКД 130.544 илјади (2007 година: МКД 102.848 илјади) се однесува на закуп на основни средства и е вклучен во билансот на успех.

Белешки кон финансиските извештаи

10. Нематеријални средства

Во илјади денари	Софтвер и лиценци	3G Лиценца	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 јануари 2007	3.939.758	-	122.179	715	4.062.652
Зголемувања	569.010	-	20.025	-	589.035
Пренос од инвестициите во тек	715	-	-	(715)	-
На 31 декември	4.509.483	-	142.204	-	4.651.687
Амортизација					
На 1 јануари 2007	2.331.723	-	86.075	-	2.417.798
Амортизација за годината	616.718	-	14.986	-	631.704
На 31 декември 2007	2.948.441	-	101.061	-	3.049.502
Сегашна вредност					
На 1 јануари 2007	1.608.035	-	36.104	715	1.644.854
На 31 декември 2007	1.561.042	-	41.143	-	1.602.185

Во илјади денари	Софтвер и лиценци	3G Лиценца	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 јануари 2008	4.509.483	-	142.204	-	4.651.687
Зголемувања	686.380	613.837	12.529	11.879	1.324.625
Намалувања	(108.122)	-	(3.952)	-	(112.074)
Пренос од инвестициите во тек (види белешка 9)	10.901	-	-	-	10.901
На 31 декември 2008	5.098.642	613.837	150.781	11.879	5.875.139
Амортизација					
На 1 јануари 2008	2.948.441	-	101.061	-	3.049.502
Амортизација за годината	620.903	-	15.794	-	636.697
Намалувања	(108.122)	-	(3.949)	-	(112.071)
На 31 декември 2008	3.461.222	-	112.906	-	3.574.128
Сегашна вредност					
На 1 јануари 2008	1.561.042	-	41.143	-	1.602.185
На 31 декември 2008	1.637.420	613.837	37.875	11.879	2.301.011

Белешки кон финансиските извештаи

11. Обврски кон добавувачите и останати обврски

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
Обврски кон добавувачите		
- Домашни	261.771	94.926
- Странски	614.504	111.331
Обврски кон поврзани странки	132.275	198.614
Нефактурирани обврски	833	615
Останати финансиски обврски	5.055	16.613
Финансиски обврски	<u>1.014.438</u>	<u>422.099</u>
ДДВ и обврски за социјално осигурување	71.549	64.232
Пресметани обврски	417.662	181.457
Останати обврски	<u>489.211</u>	<u>245.689</u>
	<u>1.503.649</u>	<u>667.788</u>

Обврските кон поврзани странки претставуваат обврски кон Македонски Телеком АД, Magyar Telekom Group и Deutsche Telekom Group (види белешка 23).

Старосната анализа на обврските спрема домашни и странски добавувачи е како што следи:

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
Помалку од 90 дена	866.866	201.951
Од 90 до 180 дена	1.757	1.166
Од 181 до 360 дена	7.652	3.140
	<u>876.275</u>	<u>206.257</u>

Сегашната вредност на обврските деноминирани по валути е како што следи:

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
МКД	1.129.497	587.712
ЕУР	368.987	75.411
УСД	4.976	4.316
Останато	189	349
	<u>1.503.649</u>	<u>667.788</u>

12. Резервирања за други обврски и плаќања

<i>Во илјади денари</i>	Судски спорови	Програма за лојалност на корисниците	Останато	Вкупно
1 јануари 2007	150	-	6.368	6.518
Зголемувања	183.055	125.484	-	308.539
Враќање на неискористен износ	-	-	(6.368)	(6.368)
Искористено во периодот	(196)	(16.702)	-	(16.898)
На 31 декември 2007	<u>183.009</u>	<u>108.782</u>	<u>-</u>	<u>291.791</u>

Белешки кон финансиските извештаи

12. Резервирања за други обврски и плаќања (продолжение)

Во илјади денари	Судски спорови	Програма за лојалност на корисниците	Останато	Вкупно
1 јануари 2008	183.009	108.782	-	291.791
Зголемувања	70.929	92.639	4.379	167.947
Искористено во периодот	(1.025)	(73.019)	-	(74.044)
На 31 декември 2008	252.913	128.402	4.379	385.694

Анализа на вкупните резервирања:

Во илјади денари	2008	2007
Нетековни (правни спорови и друго)	385.263	291.360
Тековни	431	431
	385.694	291.791

Најголемиот дел од резервирањата за судски спорови се однесува на судскиот спор за начинот на пресметување на приходот од услуги за користење говорна пошта. Според соодветни правни совети, Друштвото направи резервирање во износ од МКД 182.118 илјади во финансиските извештаи за 2007 година. По добивањето на одлуката од Комисијата за заштита на конкуренцијата на 25 февруари 2008 година, Друштвото призна дополнително резервирање за судски спорови во износ од МКД 69.625 илјади.

Остатокот од резервирањата главно се однесуваат за одредени правни и регулативни спорови кои се покренати против Друштвото. Според соодветни судски совети, раководството не очекува дека резултатот од овие правни спорови ќе резултира во загуба значително поголема од износот евидентиран на 31 декември 2008 година.

13. Капитал и резерви

Акционерскиот капитал се состои од следното:

Акционерски капитал

	2008	2007
Обични акции	9.169.244	9.169.244
	9.169.244	9.169.244

Акционерскиот капитал се состои од 9.169.244 обични акции со номинална вредност од ЕУР 5 во целосна сопственост на Македонски Телеком АД Скопје.

Дивиденда

Во текот на 2007 година, Друштвото исплати дивиденда на сопственикот во износ од МКД 3.372.605 илјади за 2005 година и МКД 3.090.189 илјади за 2006 година.

На 4 март 2008 година Одборот на Директори, во својство на Собрание на Акционери, донесе одлука за објавување на дивиденда за 2007 година во износ од МКД 3.946.745 илјади. До денот на издавање на овие финансиски извештаи, Друштвото целосно ја исплати објавената дивиденда за 2007 година. За 2008 година не е објавена дивиденда.

Белешки кон финансиските извештаи

Т-Мобиле Македонија АД Скопје
Финансиски извештаи

14. Приходи

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
Домашен пазар	10.123.087	9.496.236
Странски пазар	532.855	605.134
	<u>10.655.942</u>	<u>10.101.370</u>

15. Останати приходи од дејноста

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
Пресметани пенали	79.995	4.707
Приходи од монтажа и одржување на мини линкови	34.697	31.607
Приходи од ФГСМ	29.823	33.124
Приходи од употреба на сопствени производи	23.025	21.490
Приходи од закупнини	13.430	-
Приходи од ребрендирање	3.495	14.911
Наплатени претходно отпишани побарувања	-	13.851
Отпишани обврски	498	1.589
Приходи од продажба на недвижности, постројки и опрема	12.015	3.920
Останато	11.297	2.470
	<u>208.275</u>	<u>127.669</u>

16. Останати расходи од дејноста

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
Набавна вредност на продадени стоки	967.054	966.166
Транспорт/интерконекција	771.878	723.460
Реклами, маркетинг и спонзорства	609.777	455.339
Плаќања кон странски оператор	457.993	473.346
Изнајмени водови	350.879	322.194
Останати трошоци за вработените	202.306	177.081
Одржување	192.205	167.161
Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	154.651	116.788
Наемнини	130.544	102.848
Суровини, материјали и енергија	109.712	99.608
Агенциска провизија	98.838	40.079
Надомести за радиофреквенции, нумерација и надзор	74.863	94.609
Резервирања за судски спорови	70.929	183.055
Поштарина за телефонски сметки	47.468	37.982
Консултантски услуги	14.104	46.664
Сведување на недвижностите, постројките и опремата до нето пазарна вредност	11.609	7.586
Трошоци на ситен инвентар	5.915	4.571
Исправка на вредноста на залихите до нето продажна вредност	(6.854)	20.846
Отпис на залиха	10.226	28.342
Останато	279.038	232.985
	<u>4.553.135</u>	<u>4.300.710</u>

Белешки кон финансиските извештаи**17. Расходи од финансирање***Во илјади денари*

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Расходи од камати	(59)	(10)
Нето негативни курсни разлики	-	(45.761)
Расходи од финансирање	<u>(59)</u>	<u>(45.771)</u>

18. Приходи од финансирање*Во илјади денари*

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Приходи од камати	138.600	227.804
Нето позитивни курсни разлики	17.288	-
Приходи од финансирање	<u>155.888</u>	<u>227.804</u>

Приходите од камати произлегуваат од финансиски средства класификувани како заеми и побарувања.

19. Данок на добивка**Усогласување на ефективна даночна стапка***Во илјади денари*

	<u>2008</u>		<u>2007</u>	
Добивка пред оданочување	4.914.351		4.574.111	
Данок од добивка	10,0%	491.435	12%	548.893
Расходи непризнаени за даночни цели	1,5%	70.182	1,9%	86.154
Даночно ослободени приходи	(0,1%)	(2.580)	(0,2%)	(7.681)
	<u>11,4%</u>	<u>559.037</u>	<u>13,7%</u>	<u>627.366</u>

До денот на издавање на овие финансиски извештаи, даночните власти извршија целосна даночна ревизија на Друштвото за 2001 и 2002 година. Никакви забелешки не беа идентификувани во текот на даночната ревизија.

На 30 декември 2006 година, Владата донесе нови даночни стапки за данок на добивка, за 2007 и 2008 година. Даночната стапка за 2007 година е 12%, додека применлива стапка за 2008 година и во годините потоа е 10%.

Даночните власти можат во било кое време во период од 5 години од датумот на поднесениот даночен извештај да извршат ревизија и да утврдат дополнителни даночни обврски и казни. Раководството нема сознанија за околности кои би можеле да доведат до можни значајни обврски во контекст на горенаведеното.

20. Обелоденувања на финансиски средства и обврски

Категоризација на финансиски средства и обврски

Финансиски средства

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2007 година:

Средства (Во илјади денари)	Финансиски средства Заеми и побарувања	Сегашна вредност 2007	Објективна вредност 2007
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	2.144.893	2.144.893	2.144.893
Депозити во банки со рок на доспевање над 3 месеци	305.632	305.632	305.632
Побарувања од купувачи и останати побарувања	2.550.573	2.550.573	2.550.573
Останати нетековни финансиски средства	305	305	305
Вкупно	5.001.403	5.001.403	5.001.403

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2008 година:

Средства (Во илјади денари)	Финансиски средства Заеми и побарувања	Сегашна вредност 2008	Објективна вредност 2008
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	581.744	581.744	581.744
Депозити во банки со рок на доспевање над 3 месеци	3.234.395	3.234.395	3.234.395
Побарувања од купувачи и останати побарувања	1.471.456	1.471.456	1.471.456
Останати нетековни финансиски средства	305	305	305
Вкупно	5.287.900	5.287.900	5.287.900

Сите финансиски инструменти се признаваат иницијално по објективна вредност.

Паричните средства и еквивалентите на парични средства, побарувањата од купувачите, останатите тековни средства и заемите на поврзани субјекти, главно имаат краток рок на доспевање. Од таа причина, нивната сегашна вредност на денот на доспевање е приближна до нивната објективна вредност.

Белешки кон финансиските извештаи

21. Превземени обврски

Превземени обврски од капитални инвестиции

Вкупниот износ на договорени капитални инвестиции на 31 декември 2008 година изнесува МКД 76.686 илјади (2007 година: МКД 407.031 илјади).

Превземени обврски од оперативен наем – каде Друштвото е наемател

Превземените обврски од оперативен наем главно се однесуваат на наем на згради, деловен простор и останати телекомуникациски уреди.

Идните вкупни минимални плаќања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

<i>Во илјади денари</i>	2008	2007
Под 1 година	72.271	80.176
Помеѓу 1 и 5 години	229.428	257.776
Над 5 години	82.954	87.812
	<u>384.653</u>	<u>425.764</u>

22. Неизвесни обврски

Друштвото е вклучено во судски постапки од своето редовно работење.

Друштвото е во судски процес со Newsphone S ДОО поради изгубена добивка заради раскинување на договор од страна на Друштвото. Обврски по тој основ не се признаваат, додека во случај на губење на спорот надоместот на штета би изнесувал МКД 983.083 илјади.

Во мај 2007 година, Агенцијата издаде нови фактури за Т-Мобиле Македонија за доплата на радиофреквенциска такса за 2004 и 2005 година во износ од МКД 150.790 илјади. Друштвото веќе ги има платено претходно издадени фактури во износ од МКД 125.561 илјади, кои беа издадени од страна на Агенцијата поврзани со истите периоди и смета дека таксата е целосно подмирена и не ги признава, ниту плаќа новоиздадените фактури во мај 2007 година. Агенцијата иницираше судска постапка. Странките ги поднесоа своите аргументи и докази во судот во писмена форма, случајот се води во првостепена процедура. Врз база на правен совет, раководството очекува дека не е веројатно дека одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи ќе бидат потребни за порамнување на обврската.

Белешки кон финансиските извештаи

23. Трансакции со поврзани странки

Сите трансакции со поврзаните странки произлегуваат од тековното работење и нивната вредност материјално не се разликува од условите кои би преовладувале во пазарни услови.

Трансакции со поврзани странки

Трансакциите со поврзани странки се состојат од обезбедување и добивање на телекомуникациски услуги и опрема, одобрување заеми и обезбедување на консултантски услуги за раководството и поддржување на активности за ребрендирање. Износите на побарувањата и обврските се прикажани во соодветните белешки (види белешка 7 и 11).

Побарувањата и обврските со поврзаните странки на Друштвото се следните:

Во илјади денари	2008		2007	
	Побарувања	Обврски	Побарувања	Обврски
<i>Матично друштво</i>				
Македонски Телеком АД	176.772	128.234	235.571	150.944
<i>Основно матично друштво</i>				
Deutsche Telekom AG	-	-	-	92
<i>Подружници на Основното матично друштво</i>				
Magyar Telekom	-	6.148	-	19.704
IQSYS Magyar Telekom	-	10.901	-	-
Телемакедонија	-	-	-	16.873
T-Mobile Crna Gora	(288)	(1.920)	-	227
T-Mobile Hungary	814	381	99	25
T-Mobile Croatia	(4.153)	(8.695)	2.860	20
T-Mobile Slovakia	168	58	63	289
PTC Poland	39	232	34	-
T-Mobile Czech Republic	141	574	-	224
T-Mobile Germany	4.965	6.890	1.269	328
T-Mobile Austria	3.511	2.246	1.221	524
T-Mobile UK	223	547	26	733
TULIP	-	-	276	474
T-Mobile USA	1.491	479	285	-
T-Mobile International	(25.452)	(15.372)	-	7.130
T-Systems	1.607	709	-	987
T-Mobile Netherlands	810	863	175	40
	160.648	132.275	241.879	198.614

Белешки кон финансиските извештаи

23. Трансакции со поврзани странки (продолжение)

Трансакции со поврзани странки (продолжение)

Приходите и расходите на Друштвото со поврзаните страни се следните:

Во илјади денари	2008		2007	
	Приходи	Расходи	Приходи	Расходи
Матично друштво				
Македонски Телеком АД	1.151.977	749.581	1.570.415	726.297
Подружници на Основното матично друштво				
Magyar Telekom	-	6.148	-	9.092
Телемакедонија	-	3.137	-	23.980
T-Mobile Crna Gora	1.939	11.392	1.195	7.249
T-Mobile Hungary	5.485	4.587	2.597	2.624
T-Mobile Croatia	12.182	18.228	17.221	20.934
T-Mobile Slovakia	1.154	914	668	420
PTC Poland	1.312	1.542	1.454	905
T-Mobile Czech Republic	2.004	3.493	818	1.662
T-Mobile Germany	33.108	29.008	24.287	15.639
T-Mobile Austria	20.886	14.267	11.655	8.980
T-Mobile UK	2.978	4.137	1.807	3.899
TULIP	1.090	1.478	1.673	2.171
T-Mobile USA	12.174	7.853	6.143	4.782
T-Mobile International	(25.452)	(11.040)	-	-
T-Systems	-	2.321	-	-
T-Mobile Netherlands	4.495	2.707	379	106
	1.225.332	849.753	1.640.312	828.740

Заеми дадени на поврзани странки

Во илјади денари	2008	2007
Заеми дадени на матичното друштво		
На почеток на годината	1.247.230	4.005.587
Вратени заеми	(1.123.000)	(2.877.000)
Пресметани камати	106	118.643
Наплатени камати	(124.336)	-
На крај на година	-	1.247.230

Надоместоци на клучното раководство

Вкупниот износ на надоместоци за клучното раководство во Друштвото, вклучувајќи ги поврзаните даноци, како што се вклучени во трошоци за вработени (види белешка 16) се прикажани подолу:

Во илјади денари	2008	2007
Краткорочни користи	49.462	44.662
Надоместоци по основ на прекин на вработувањето	-	18.628
Плаќања засновани на акции	3.516	-
	52.978	63.290

Надоместокот на Одборот на директори во износ од МКД 6.238 илјади (2007 година: МКД 2.055 илјади) е вклучен во краткорочни обврски кон вработените. Овие се вклучени во трошоци за вработените (забелешка 16).

Белешки кон финансиските извештаи

23. Трансакции со поврзани странки (продолжение)

Надоместоци на клучното раководство (продолжение)

Плаќањата засновани на акции претставуваат компензација за клучното раководство на матичното друштво како дел од среднорочниот план за стимулација (МТИР) воведен во 2004 година од страна на Magyar Telekom Plc. додека целите кои треба да бидат исполнети се базираат на перформансите на акциите на Magyar Telekom Групацијата. Вклучени се лица од врвното раководство на Magyar Telekom Групацијата. (МТИР) се управува од страна на Magyar Telekom Plc. додека компензацијата на клучното раководство од матичното друштво поврзана со МТИР паѓа на товар на матичното друштво и е вклучено во трошоците за вработените и останати резервирања.

24. Последователни настани

Нема значајни настани после денот на изготвување на билансот на состојба кои бараат обелоденување во овие финансиски извештаи.